

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Felsőegerszeg község

2018-2023

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	44
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	60
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	68
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	76
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	84
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	86
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	87
1. A HEP IT részletei.....	87
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	87
Jövőképünk	89
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	90
3. Megvalósítás	99
3.1 A megvalósítás előkészítése	99
3.2 A megvalósítás folyamata	99
3.3 Monitoring és visszacsatolás	102
3.4 Nyilvánosság	102
3.6 Érvényesülés, módosítás	103
4. Elfogadás módja és dátuma	104

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló, **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Felsőegerszeg Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-el összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A Baranya-csatorna völgye melletti lankák között megbúvó, Sásdtól alig másfél kilométerre fekvő település, Felsőegerszeg a Hegyhát viszonylag kedvező adottságokkal rendelkező kistelepülései közé tartozik. Neve az égerfa név és a szeglet, zug jelentésű szög összetételéből adódik. A felső előtag megkülönböztető szerepű.

A dombokra Y alakban felkúszó falu már az őskorban is lakott volt, amit késő bronzkori, vaskori feltárt sírok is tanúsítanak. Felsőegerszeg nevét első írásos említések Egörszeg néven írták.

A török hódoltság idején többször települt újra. A 18. században székesegyházi birtok volt. A nagy kiterjedésű erdők irtása növeli a tájék eltartó-képességét, lakossága azonban a XIX. század végén is csak 162 lélek volt. Neve 1904 óta Felsőegerszeg, már akkor a sásdi jegyzőség része.

A két világháború között népkönyvtár, 1946-tól földműves szövetkezet működik a faluban. 1960-ban alakult meg a termelőszövetkezet, amely 1965-ben egyesült a sásdival. Nevezetességeink:

- Mária szobor: 1997-ben készült, turisztikai látványossággként emlegetik. Egyre gyakrabban látogatnak ide a művészeti élet jeles képviselői, kortárs alkotóművészek. Bocz Gyula szobrászművész carrarai márványból alkotta meg az „Áldott Madonna” alakját.
- Templom: 2000-ben, négy hónap alatt, Szonner Ádám (1927–2007) sásdi kanonok munkája és közreműködése nyomán közösségi munkával épült. A templomot Dipl.-Ing. Franz Wesinger németországi építész tervezte. A templom oltárképét („Et resurrexit...” – secco) az akkor 24 éves joghallgató, Sáska Zoltán Attila festette.

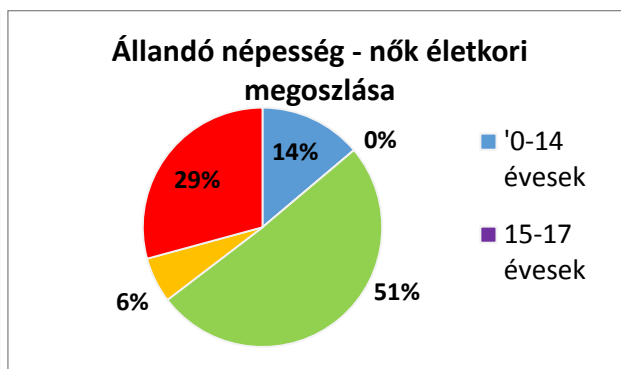
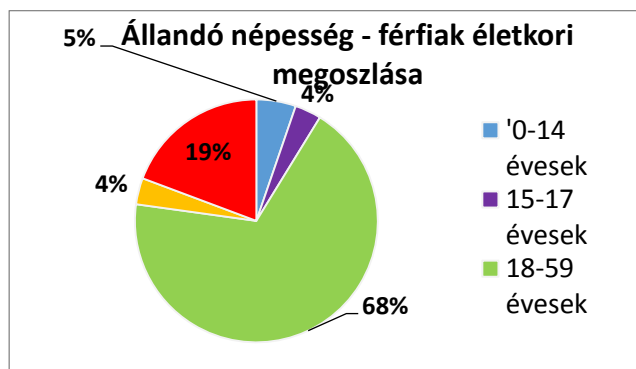
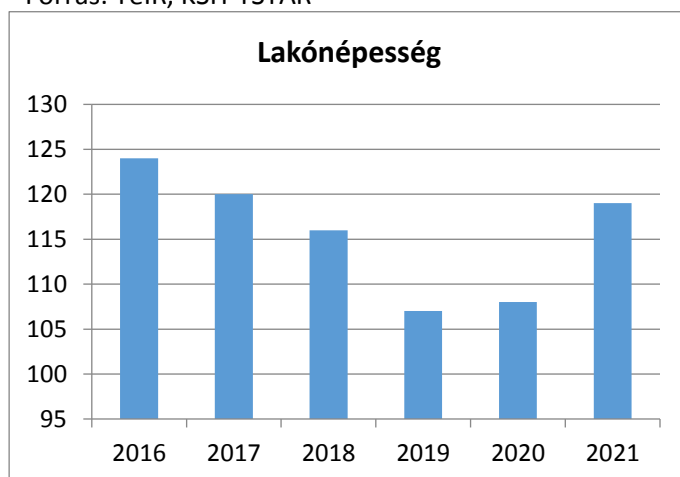
Felsőegerszeg a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatalban társult települések egyike.

¹ Költségvetési rendeletek, Gazdasági program, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település lélekszáma 1970 óta folyamatosan csökkent. Az 1970-es adatok szerint Felsőegerszeg még egy 260 fős település volt, az 1990-es népszámlálás már csupán 216 állandó lakost talál. A népességsökkenés azóta is drasztikus. Az utóbbi 10 évben a település lélekszáma több mint 10 %-kal csökkent, az utóbbi 5 év vonatkozásában inkább stagnál a lakosság száma.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	124	bázis év
2017	120	96,77%
2018	116	96,67%
2019	107	92,24%
2020	108	100,93%
2021	119	110,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az országos statisztikáknak megfelelően Felsőegerszegen a nők aránya némiképp magasabb, mint a férfiaké. Már a fiatalok között is a nők vannak többségben, az aktív korúak esetében is ez az arány, az időskorúak között pedig jelentőssé válik a nők arányának túlsúlya. A férfiak rövidebb várható élettartama, mint általános tendencia községünkben is megjelenik. Ezért a községnek mindenképpen figyelmet kell fordítania a férfi lakosság sajátos problémáira, az idősebb férfi

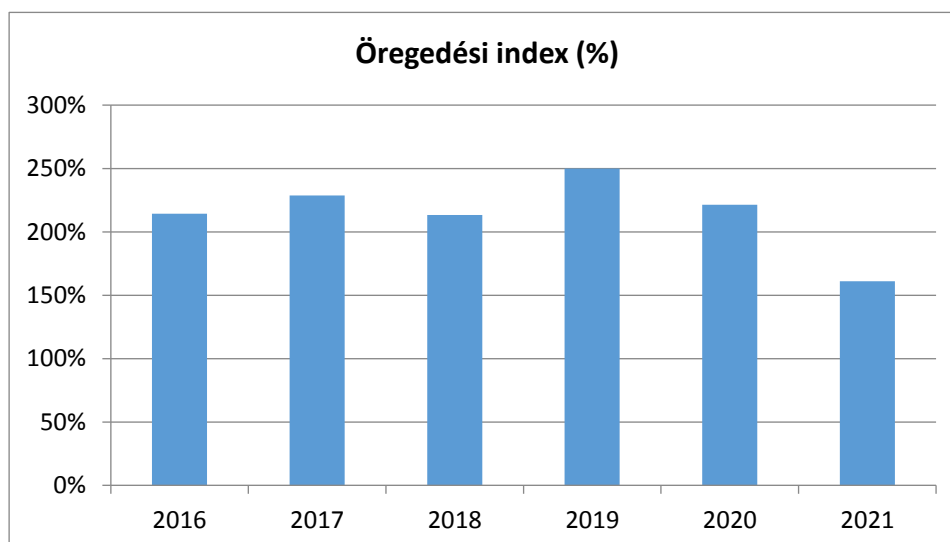
lakosságot érintő szűrővizsgálatok szervezésére és a lakónépesség minél nagyobb számú bevonására.

A lakosság több mint fele az aktív korosztályból kerül ki, ezért igen fontos feladat a községben a munkalehetőségek megteremtése.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	57	65	122	46,72%	53,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			3	2,46%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	3	9	12	2,46%	7,38%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	2	0	2	1,64%	0,00%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	39	33	72	31,97%	27,05%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	2	4	6	1,64%	3,28%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	11	19	30	9,02%	15,57%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A mutatók szerint Felsőegerszeg az előregedő települések közé tartozik, előrehaladott a folyamat a községben. A megfigyelt időszakban a gyermekek száma végig meghaladta, méghozzá

kétszeresen vagy háromszorosan meghaladta az idősebb korosztály létszámát. A gyermekvállalási hajlandóság ösztönzése mellett az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítania az időskorú népesség egészségi állapotának javítására, az idős korosztályban a szociális ellátások iránti igény kielégítésére.

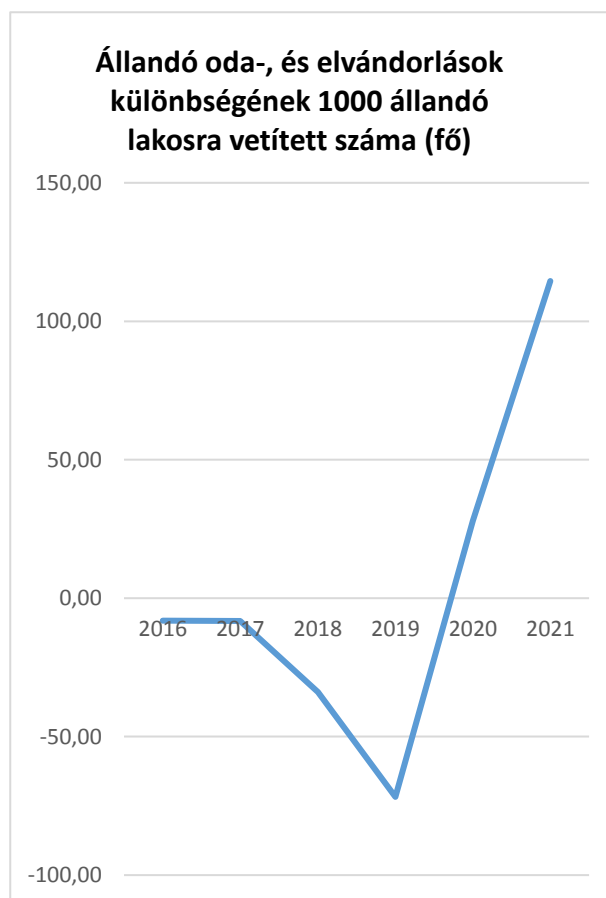
3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	30	14	214,29%
2017	32	14	228,57%
2018	32	15	213,33%
2019	30	12	250,00%
2020	31	14	221,43%
2021	29	18	161,11%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Leszögezhetjük, hogy a népességcsökkenésnek a vizsgált időszakban kevésbé oka a negatív vándorlási egyenleg.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-8,10
2017	-8,20
2018	-33,90
2019	-71,75
2020	27,91
2021	114,54

Az elmúlt tíz évet vizsgálva ugyan az egyenleg inkább negatív, az utolsó 5 évben pedig kiegyenlítődött, megállni látszik az elköltözés.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	16,19
2017	-16,39
2018	0,00
2019	-8,97
2020	-27,91
2021	-17,62

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Önkormányzatunk az elkészített településfejlesztési stratégiai dokumentumokban nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a település minden családja megtalálja helyét és szerepét az évszázados hagyományokra építő, a jelen kihívásaira korszerű választ adni tudó közösségében. Alapvető cél, hogy az önkormányzat az általa biztosított szolgáltatások révén hozzásegítse a lakosságot egy minőségi, az egyén és közössége számára egyaránt értékes élethez, s lehetővé tegye a szükségletek kielégítésével a szolgáltatások magas színvonalon történő elérését. A társadalmi integráció megteremtése érdekében, elengedhetetlen a civil szervezetek és egyházak szorosabb bevonása a közszolgálati feladatok ellátásába, a pályázati lehetőségek kihasználása, a társadalom periferiájára szorult csoportok, így különösen az idősek, egyedülállók, a több gyermeket nevelők, a nehéz anyagi helyzetben lévő családok számára olyan segítő, hátránykompenzáló programok indítása, amelyek révén biztosítható lesz a település hosszú távú fejlődése.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Felsőegerszeg Község Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP átfogó célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemzésből (HE) és intézkedési tervből (IT) áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el, jelen dokumentum 2013. óta, az első program elkészítése óta a második ilyen jellegű kezdeményezés. Az elemzés öt területre koncentrál: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások. A HEP elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelten figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is. Célunk, hogy a programmal felmérjük a településen élő marginalizálódott csoportok helyzetét, egyben meghatározzuk azokat a fejlesztési irányokat, melyek e célcsoportok életminőségében jelentős változásokat érnek el:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
 - a) a program megvalósításának koordinálása,
 - b) a program végrehajtásának nyomon követése,
 - c) az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a Program nyilvánosságának biztosítása;
- a Program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak két évente történő tájékoztatása a megvalósításról.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- b) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- c) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- d) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- e) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- f) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- g) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Felsőegerszeg Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Felsőegerszeg Község Önkormányzata költségvetése, 2018-2023.
- Felsőegerszeg Község településfejlesztési koncepciója, településszerkezeti terv, településrendezési terv
- Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Gazdasági Programja (2020–2024)
- A Hegyháti Járás Esélyteremtő Programterve 2015.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2015-ben az együttműködő önkormányzatok aktív közreműködésével készült el a Hegyháti Járás Esélyteremtő-programterve, pályázati forrásból - ÁROP-1.3-2014 -2014-0120 „Együtt egymásért-Területi összefogás a hegyháti járásban az esélyegyenlőség biztosítás érdekében”.

A járási szintű együttműködés javítja a feladatok szervezésének, ellátásának minőségét és koordinációját, ésszerű költségfelhasználást tesz lehetővé, így jelentősen javulhat a költséghatékonyság és a problémakezelés színvonala. A Sásd város kezdeményezésére elkészült programterv a Hegyháti járás 25 települése közül 16 településre terjed ki. Ezek Alsómocsolád, Bakóca, Baranyajenő, Baranyaszentgyörgy, Felsőegerszeg, Gödre, Kisbeszterce, Kishajmás, Mágocs, Mekényes, Meződ, Mindszentgodisa, Nagyhajmás, Palé, Sásd, Tormás, Varga és Váznok. A programterv legfőbb célja egy olyan koncepció kidolgozása a Hegyháti járás érintett települései számára, amely megvalósíthatja a további „esélyteremtés” alapját, folyamatát, kijelöli a főbb fókuszpontokat, stratégiai irányokat, rámutat ezek előnyeire, és elemzi az előnyök kiaknázásához szükséges alapvető feltételeket. Az Esélyteremtő-programterv elkészítésének további célja, hogy a járásnak legyen egy egységesen kidolgozott és elfogadott programterve az esélyegyenlőségi kérdésekre.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Felsőegerszeg Község Önkormányzata, illetve a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal is rendelkezett megfelelő adatokkal. Közfeladatot ellátó más intézmények, civil szervezetek és egyéb szervezetek is szolgáltatottak adatokat. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés továbbra is nehézkes. Az adatok gyűjtése, elsősorban a nehéz anyagi

helyzetben lévő családokról, a fogyatékos személyekről, az ő foglalkoztatásukról, iskolai végzettségükről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről, volt problémás.

A romákra vonatkozó adatok szenzitív adatnak minősülnek, ezért azokat nyilvántartani nem lehet. A települési önkormányzat nem gyűjtött és nem elemzett adatokat a romákkal, nőkkel és a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

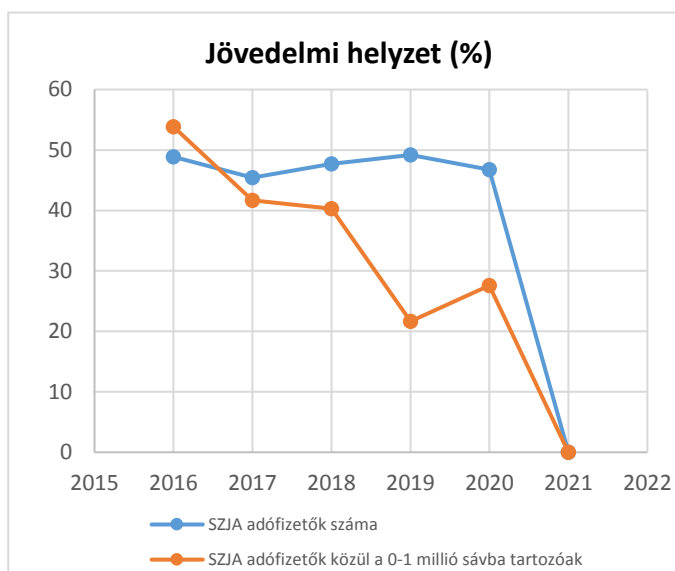
A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal (etnikai és szociális dimenzió összemosása). Mi abból indulunk ki, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	48,87	53,85
2017	45,45	41,67
2018	47,69	40,32
2019	49,18	21,67
2020	46,77	27,59
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településre korábban kevésbé volt jellemző a nagyobb arányú nemzetiségi lakosság. A faluban néhány évtizede megjelent a roma nemzetiség, mint a település közösségét nagyobb arányban alkotó népcsoport. 2001-ben 14 lakos nyilatkozott úgy, hogy a cigány nemzetiséghez tartozik. Ehhez képest a 2011. évi népszámlálás során 8 felsőegerszegi lakos vallotta magát a cigány nemzetiséghez tartozónak. Azt leszámítva, hogy a két népszámlálás között a népesség összlétszáma is jelentősen csökkent, 153-ról 137 főre, különösen érdekes ez az adat. Országosan inkább jellemző a roma nemzetiség számának, arányának növekedése a két népszámlálás között, abból kiindulva, hogy az érzékeny nemzetiségi kötődést vélhetően egyre nagyobb arányban merik megvallani az érintettek.

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítünk elemzéseket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

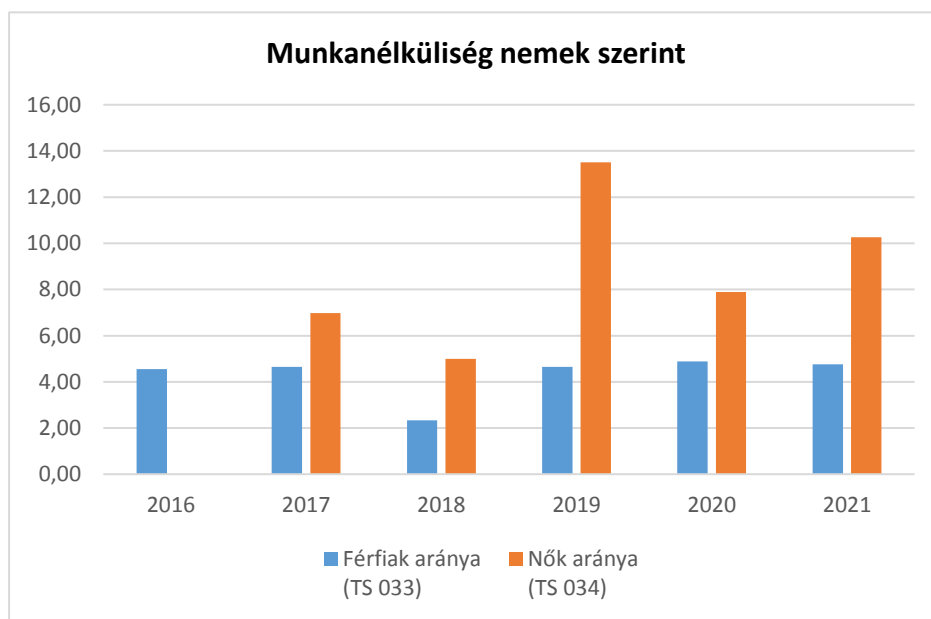
A 290/2014. (XI.26.) kormányrendelet a Hegyháti járást a komplex programmal fejlesztendő járások közé sorolja, a járások fejletlenségi rangsorában a Hegyhát a 23. a 197 járás közül. Az aprófalvas településszerkezetből adódóan, az elzárt, rossz közlekedési helyzetben lévő kistelepüléseken nincsenek munkahelyek, rosszak a munkajövedelemhez jutás esélyei.

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet rendelkezései szerint a többszörös hátrány továbbra is fennáll. Felsőegerszeget az új kormányrendelet továbbra is a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett, továbbá a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések közé sorolja.

A legfrissebb folyamatokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy bár országosan a nyilvántartott álláskereső száma folyamatosan csökken, Felsőegerszen is megjelent ez az élénkülés, de a munkaerőpiaci kedvező fordulat még nem hozott látványos eredményeket. Különösen a leghátrányosabb helyzetben lévő munkatapasztalat nélküli fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a korosabb munkavállalók aránya nőtt, az ő elhelyezkedési esélyeik romlottak. A javuló tendenciák mellett is egyre nő az országos átlaghoz viszonyítottan az elmaradásunk: az ország javuló foglalkoztatási mutatóit Felsőegerszeg nem követi.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,55	0,00	2,28%
2017	4,65	6,98	5,82%
2018	2,33	5,00	3,67%
2019	4,65	13,51	9,08%
2020	4,88	7,89	6,39%
2021	4,76	10,26	7,51%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A veszélyeztetett csoportokkal kapcsolatos adatok hiányosak, nem állnak rendelkezésre. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő

fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

Községünkben a 25 évnél fiatalabb és 55 évnél idősebb munkavállalókat sújtja leginkább

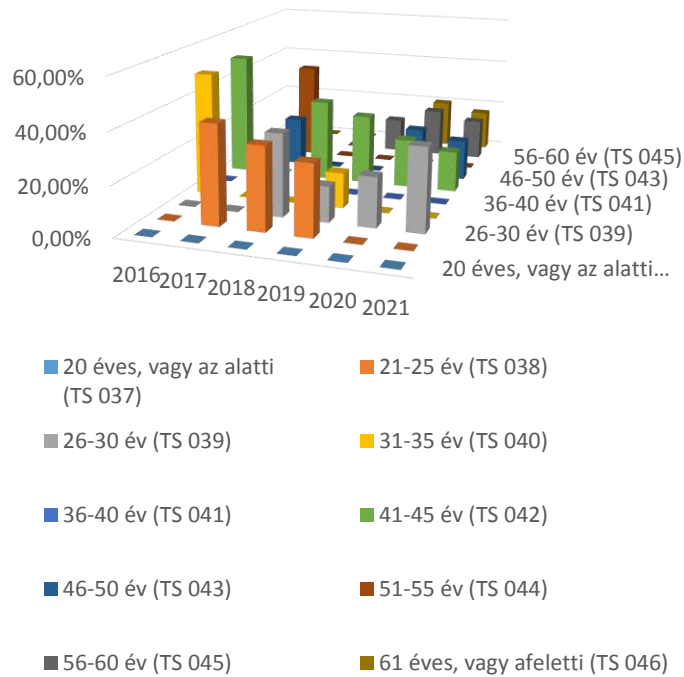
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	2	5	3	7	5	6
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	0,00	2,00	1,00	2,00	0,00	0,00
	%	0,00%	40,00%	33,33%	28,57%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	33,33%	14,29%	20,00%	33,33%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	50,00%	0,00%	0,00%	14,29%	0,00%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	0,00	1,00	2,00	1,00	1,00
	%	50,00%	0,00%	33,33%	28,57%	20,00%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	1,00
	%	0,00%	20,00%	0,00%	0,00%	20,00%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	2,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	40,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	20,00%	16,67%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

munkanélküliség. A 45 év felettiek körében még magasabb számban fordul elő, hogy alacsonyabb, legfeljebb középfokú iskolai végzettséggel, valamint már többnyire elavult, nem piacképes szakképesítéssel rendelkezik. Az 55 év feletti korosztály jelentős aránynövekedése ennek a korcsoportnak az elhelyezkedési esélyei romlását jelzi.

Az elhelyezkedési lehetőségek térségünkben jellemzően nem az országos méretekben bővültek. Ahogy már kitűnt, a leghátrányosabb helyzetben lévő munkatapasztalat nélküli fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a korosabb munkavállalók arányának növekedése azzal jár, hogy a munkanélküliek jelentős hányada rossz elhelyezkedési esélyekkel rendelkező, az állástalansággal hosszú távon küzd.

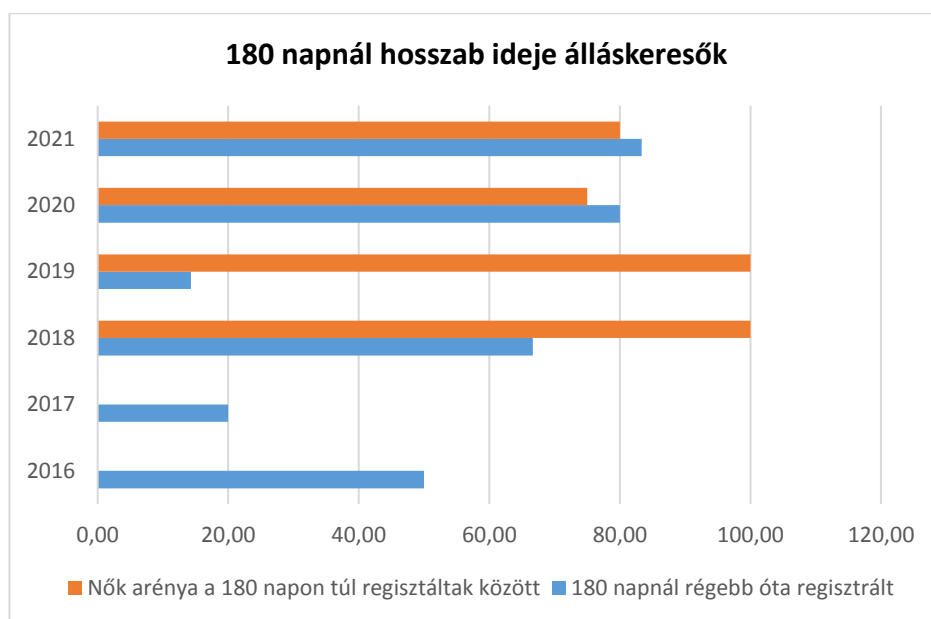
Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	50,00	0,00
2017	20,00	0,00
2018	66,67	100,00
2019	14,29	100,00
2020	80,00	75,00
2021	83,33	80,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

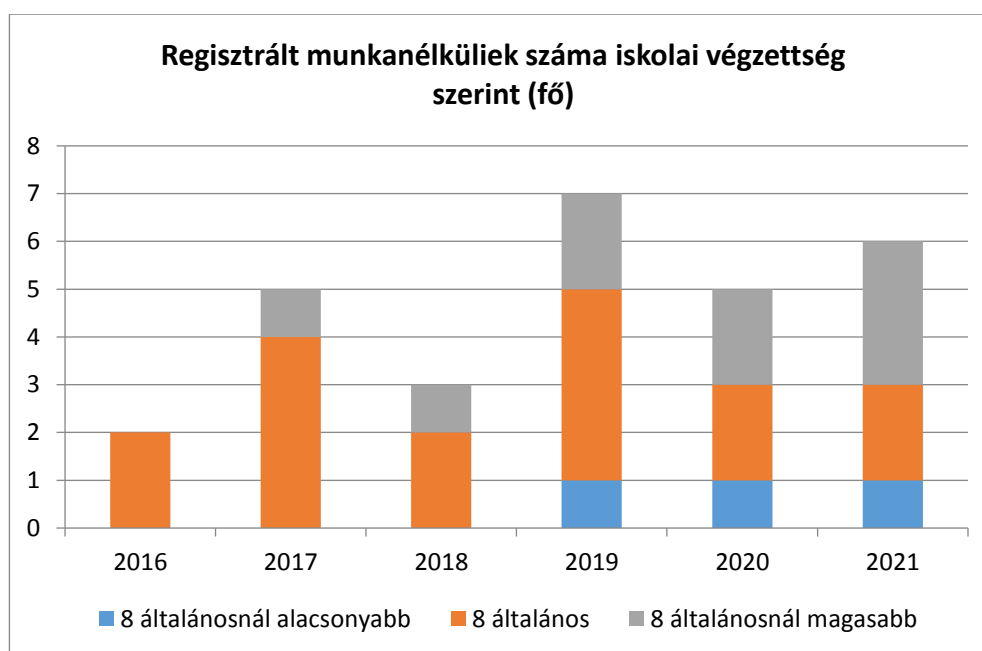
Nem rendelkezünk adatokkal a foglalkoztatottak iskolai végzettségéről. Az alacsony iskolai végzettségűek munkanélküliség által való érintettségét tudjuk vizsgálni.

A nyilvántartott álláskereső több mint fele alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, csak néhány százalékuknak nincs 8 általános iskolai végzettsége sem. A középfokú végzettséggel rendelkezők megjelenése a munkanélküliek között az utóbbi évek kedvezőtlen tendenciája, a piacképes végzettséggel nem rendelkezők elhelyezkedési esélye romlott, a munkaerőpiacról kiszorult emberek minél hatékonyabb munkába állításának fontos feladata korszerű, „piacképes” szakképzések biztosítása.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	2	0	0,00%	2	100,00%	0	0,00%
2017	5	0	0,00%	4	80,00%	1	20,00%
2018	3	0	0,00%	2	66,67%	1	33,33%
2019	7	1	14,29%	4	57,14%	2	28,57%
2020	5	1	20,00%	2	40,00%	2	40,00%
2021	6	1	16,67%	2	33,33%	3	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Bár pontos adatokkal nem rendelkezünk a romák foglalkoztatottságáról, de tudjuk, hogy jelentős számban élnek segélyből, közmunkából, egyéb állami transzferekből, és azt is leszögezhetjük, hogy a roma háztartások legalább fele tartós szegénységben él. Az állandósuló, immár több mint két évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás, mint a fiatalok számára látott társadalmi minta normává rögzülésének veszélye, mely negatív hatással van a fiatal korosztályok tanulási/továbbtanulási motivációira. A jelenlegi romákkal kapcsolatos foglalkoztatási adatok hátterében komplex társadalmi-gazdasági folyamatok állnak. Ezek eredője a nyolcvanas évektől induló gazdasági folyamatokra vezethető vissza, amikor is a piacgazdaság kiépülésével egyidejűleg olyan iparágak épültek le, amelyek a szakképzetlen munkaerőt korábban tömegesen szívták fel: bányászat, mezőgazdaság stb. Érintettségüknel fogva ezen jelenségek súlyosabban érintették a roma lakosság foglalkoztatási viszonyait, mint a nem roma népességet. Az országos statisztikai becsléseket tekintve általában véve a következő tendenciák figyelhetők meg: a romák foglalkoztatottsági szintje durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma népességnek.

A roma nők kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, és mindez fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyerekszám miatt.

Az Önkormányzat egyik kiemelt célja, hogy a romák közül minél többen váljanak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Önkormányzatunk a kezdetektől fogva aktívan vett részt a különböző típusú közfoglalkoztatási programokban. Célunk egyrészt a tartós munkanélküliek számára a munkaképességük szinten tartása, a munkaerőpiaci lehetőségeik bővítése, de a munkajövedelem pótlása is: segélynél magasabb összegű jövedelem lehetősége, harmadrészt önkormányzati érdek a forráshiány miatt nehezen finanszírozható közfeladatok ellátása.

A közfoglalkoztatás szerepét a Kormány másként értelmezi: egy olyan átmeneti foglalkoztatásnak tekinti, amely segély helyett munkát és fizetést biztosít az álláskereső számára. Célja az elsődleges munkaerő-piaci integráció és reintegráció, a tartósan munka nélkül lévők aktiválása által.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	19	18
2017	14	13
2018	9	11
2019	8	9
2020	7	7
2021	7	7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

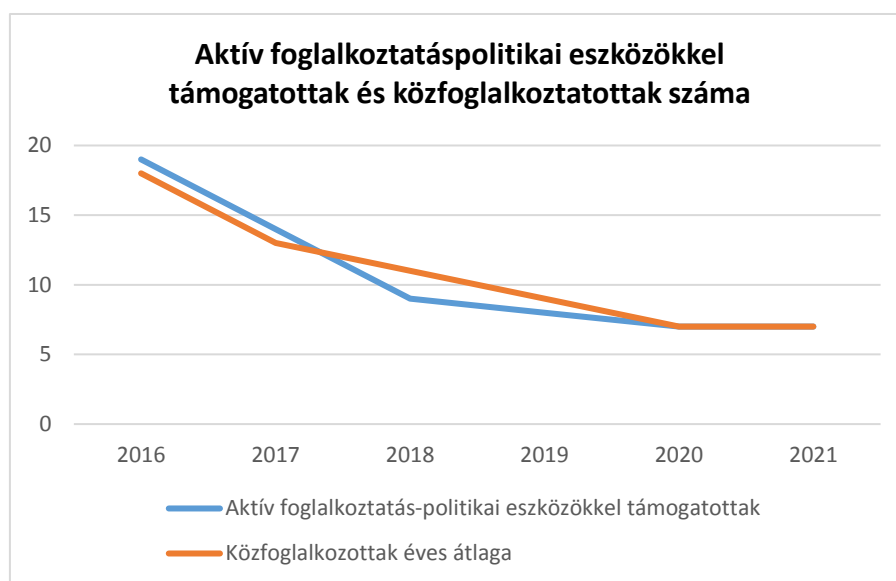
A Kormány értékelése szerint a közfoglalkoztatás helyzetét egyértelműen és alapjaiban befolyásolta a nyílt munkaerőpiac helyzete, az általánosan jelentkező, már a közfoglalkoztatásban is tapasztalható munkaerőhiány, valamint a gazdaság élénkülésével folyamatosan csökkenő álláskeresői létszám, a megfelelő, végzettséggel, képzettséggel rendelkező, motivált, dolgozni képes és akaró álláskeresői munkaerő egyre szűkülő létszáma.

A kormányzati szándékból adódóan egyre csökken a közfoglalkoztatásban résztvevők száma.

A közfoglalkoztatottak mindannyian közterületi vagy intézményen belüli munkát végeznek, főként fizikai munkákat, kisegítő tevékenységet.

A közmunkások feladatai közé legnagyobb részben kommunális, környezetvédelmi célú tevékenységek ellátása, intézmények tevékenységét segítő szolgáltatások végzése (pl. kézbesítés), egészségügyi és szociális, valamint a művelődési és közoktatási területeken végzett feladatok segítése tartozik. A férfi és női közmunkások által ellátott feladatok szerkezete értelemszerűen különbözik egymástól. A férfiak által leggyakrabban végzett munkák: köztisztasági és karbantartó feladatok, parkgondozás, intézményekhez tartozó udvar takarítása, vízelvezető árkok fenntartása. A nők esetében a köztisztasági munkák, a mezőgazdasági munka és az adminisztratív kisegítő feladatok jellemzőek.

A közfoglalkoztatottak munkájával, tevékenységével az önkormányzat alapvetően elégedett.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen élők foglalkoztatási helyzete a környező kistelepülésekhez, más zsáktelepülésekhez hasonlítva némiképp kedvezőbb. A település hagyományosan jelentős két nagyfoglalkoztatója, a felsőegerszegi téglagyár és a sertéstelep évek óta nem üzemelnek, immár szezonálisan sem tudja foglalkoztatni a munkavállalókat. Korábban a település majd valamennyi családjának kenyeret adó üzemeket működtető vállalkozások vagy felszámolás alá kerültek, és/vagy a korszerűtlen, nem piacképes termelés nem volt fenntartható, mindkét üzem sorsa jelenleg bizonytalan. A két üzemmel összesen 70 munkahely szűnt meg a településen.

Bár Sásdra, Dombóvárra, Komlóra, Kaposvárra és Pécsre még megfelelő szintű a bejárási lehetőség, a település lakóinak lehetőségük van e városokban munkát találni, a közlekedési lehetőségek beszűkítik az ingázást is. Az átszállás, csatlakozási lehetőségek nem szolgálják az ingázók érdekeit.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés. Bár az álláskeresőik között szép számmal akad 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, ha nem is túl magas számban, nem jellemző, hogy felnőtt oktatás keretében elvégeznék az általános iskolát. Ennek egyrészt az az oka, hogy ez helyben, de még Sásdon sem elérhető, de az érintettek nagy része már a nehezen mozgósítható korosztályba is tartozik. A kistérségben utoljára 2011/12-ben folyt álláskeresőik számára képzési program. Akkor 3 szakmában 45 fő képzésére került sor. A 2013/14-s téli start közmunka programon belül 10 fő foglalkoztatását és képzését bonyolította az önkormányzat.

Kutatások a magyar képzési rendszer egyik negatívumaként említik, hogy túlképzés folyik az oktatásban, elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években oly mértékben, amelyet a munkaerőpiac által támasztott szükségletek nem indokolnak. Ugyanakkor a szakmunkásképzés egyre inkább háttérbe szorul, nincs elegendő számú szakképzettséggel rendelkező olyan munkaerő, amelyet a piac megkívánna.

A szakiskolai képzésben szakképzettséget szerző fiatalok már az oktatási rendszerből való kilépéskor rosszabb esélyekkel indulnak a munkaerőpiacon, mint azok a társaik, akik érettségit adó iskolatípusban szerezték meg bizonyítványukat. A szakiskolai képzést a felmérések szerint azok a fiatalok választják, akik az általános iskolát rosszabb eredménnyel végezték. Ezek a fiatalok többnyire más hátrányokkal is küzdenek: a családban a szülők iskolai végzettsége alacsony, így már az alapfokú oktatásba belépéskor rosszabb helyzetben vannak. A tanulást a szülők ugyan preferálják, de abban segítséget adni nem tudnak, a gyermekeik iskolai kudarcainak kezelésében nem járatosak.

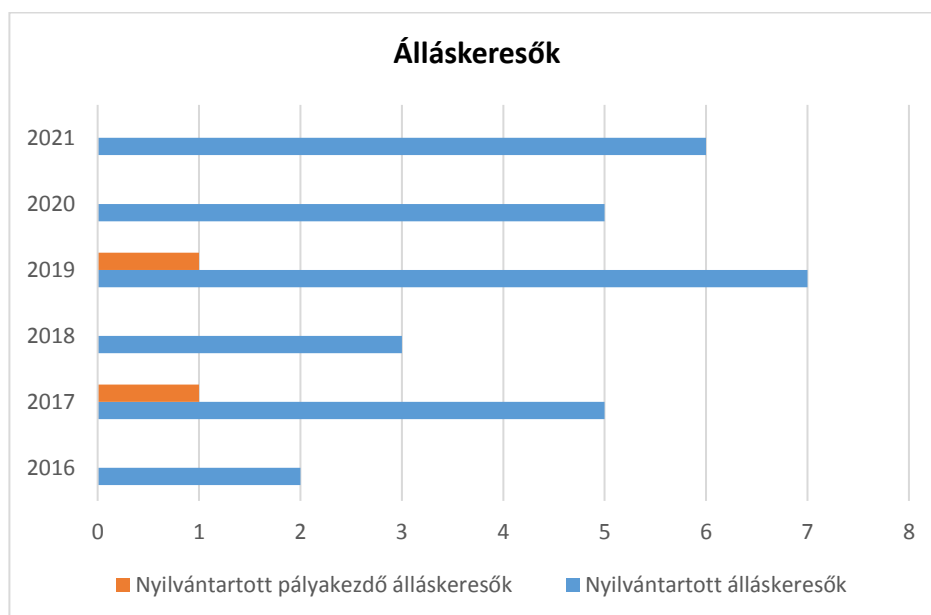
Látható, hogy főként a nők körében magas a 8 általános iskolai osztályt el nem végzők aránya, melynek magyarázata lehet a korai gyermekvállalás. Az elmúlt 10 évben ugyanakkor mindkét nemnél csökkent az alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma és aránya.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	2	0
2017	5	1
2018	3	0
2019	7	1
2020	5	0
2021	6	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű, de az is kimutatható, hogy az alacsony iskolai végzettség újratermelődik. Manapság is minden egyes évjárat körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola) lép ki az oktatásból. Ennek egyik oka a lemorzsolódás: a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdenek valamilyen iskolát, de nem fejezik azt be.

A lemorzsolódás folyamatairól csak töredékes képet alkothatunk a jelenlegi statisztikai adatok alapján. A hazai statisztikai rendszer nem tud megbízható adatokat szolgáltatni arról, hogy hány tanulót érint évről évre ez a probléma.

Egy település életében rendkívül fontos az oktatás jelenléte és minősége. Ez nem csak az adott település fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez mind a pedagógiai munka, mind az infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A népesség korösszetétele nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent. A népesség iskolázottsága a két legutóbbi népszámlálás között eltelt 11 év során jelentős emelkedést mutatott.

Felsőegerszegen helyben több évtized óta nincs iskola, az alap és középfokú oktatás is legközelebb Sásdon elérhető el.

A településen nem merült fel igény az általános iskolai felnőtt oktatásra. A 2013 év végén indult közfoglalkoztatási képzési program keretében ezen hiányosságot pótlendő alapkompenciát fejlesztő, felzárkóztató képzést kaptak a programba bevont közfoglalkoztatottak. Sásd és Komló helyszínnel 8 fő képzése folyt.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Felsőegerszeg község a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya illetékességi területéhez tartozik. Az állami munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskereső megfelelő munkához jutását. Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskereső megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak. A foglalkoztatottak számának növelése, a munkához jutás elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Munkaügyi Osztály szolgáltatásainak igénybe vételét, az ügyintézés könnyítését szolgálja, hogy Sásdon kihelyezett ügyfélfogadás van, heti két alkalommal a Hegyháti

Járási Hivatal épületében a Munkaügyi Osztály valamennyi szolgáltatása elérhető, elkerülhető a Komlóra utazás is.

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés. Bár az álláskeresők között akad 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, ha nem is túl magas számban, nem jellemző, hogy felnőtt oktatás keretében elvégeznék az általános iskolát. Ennek egyrészt az az oka, hogy ez helyben nem elérhető, de az érintettek nagy része már a nehezen mozgósítható korosztályba is tartozik. Térségünkben 2011/12-ben folyt álláskeresők számára képzési program, akkor 3 szakmában 45 fő képzésére került sor.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, a közfoglalkoztatáson felül két alkalmazottja van, a falugondnok és a közművelődési munkatárs.

A közfoglalkoztatás elsőrendű célcsoportjai viszont valóban a munkaerő-piacról kiszoruló mélyszegénységben élők és romák, a közfoglalkoztatottak átlag 80 %-a közülük kerül ki.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Olyan hátrányos megkülönböztetés esetéről nincs tudomásunk, amelyben pusztán a nemzetiséghez tartozása, illetve a mélyszegénység valamely jellemzője alapján került volna valaki hátrányos helyzetbe a foglalkoztatás terén.

Sokkal jellemzőbb a mélyszegénységgel többnyire együttjáró alacsony iskolázottság, alacsony önbecsülés, mentális problémák miatt az elhelyezkedési esély romlása.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Helyben a digitális információkhoz való hozzáférést a mozgókönyvtári információs pont keretében elérhető teleház szolgáltatások biztosítják, a könyvtár rendszeres nyitva tartási ideje alatt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

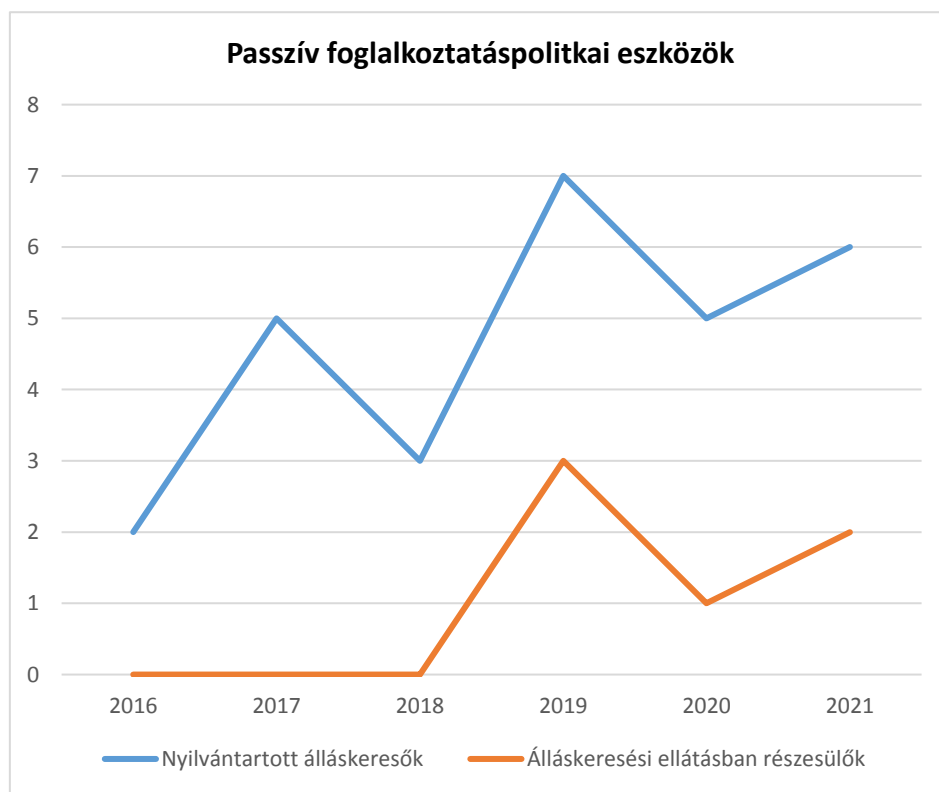
A regisztrált álláskeresők számának csökkenése örömdetesen megjelent az aktív korúak ellátásában részesülők számának csökkenésében is.

2015. március 1-jével az állami szociális ellátórendszerhez, a járási hivatalhoz került valamennyi munkanélküliséghez kapcsolódó támogatás folyósítása, így az aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyekben az önkormányzatnak nincs közvetlen információja az ellátottak számáról, összetételéről, alakulásáról.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	2	2,50%	0	0,00%
2017	5	6,76%	0	0,00%
2018	3	4,35%	0	0,00%
2019	7	10,77%	3	42,86%
2020	5	7,94%	1	20,00%
2021	6	8,33%	2	33,33%

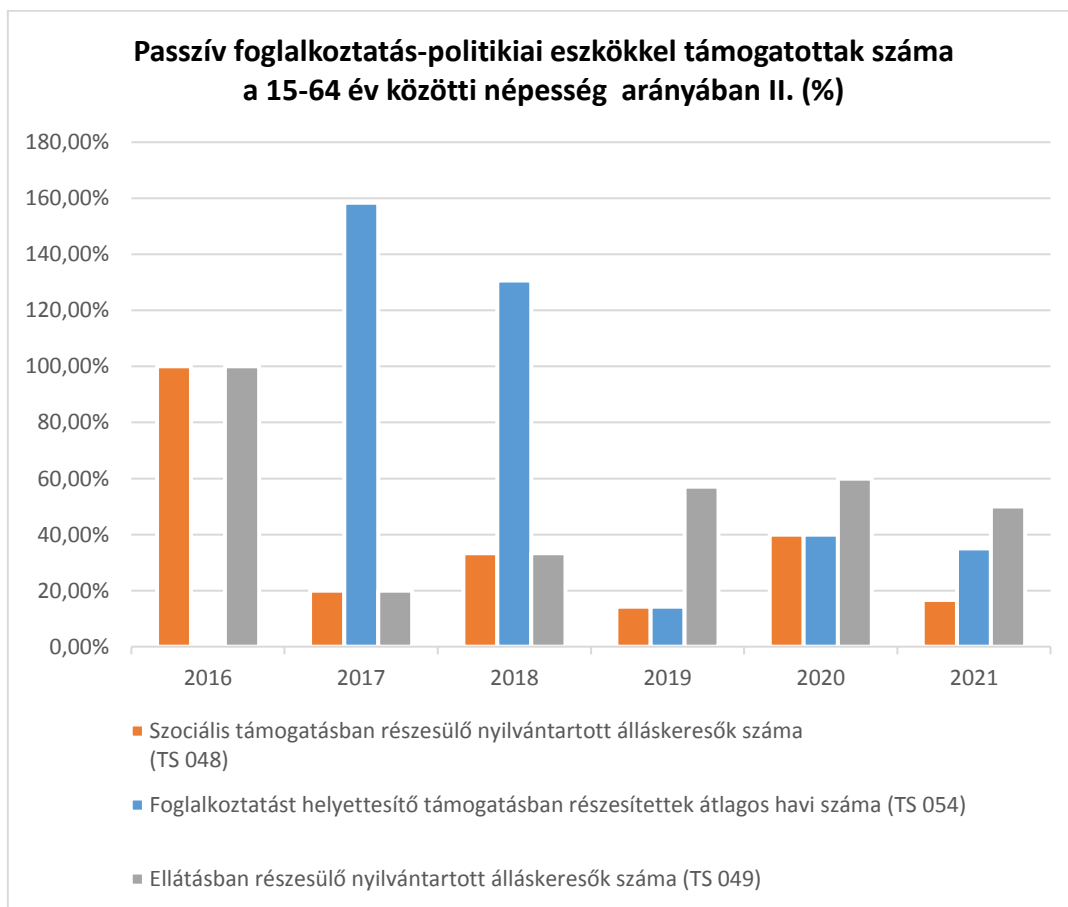
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	2	100,00%	0	0,00%	2	100,00%
2017	1	20,00%	8	158,40%	1	20,00%
2018	1	33,33%	4	130,67%	1	33,33%
2019	1	14,29%	1	14,29%	4	57,14%
2020	2	40,00%	2	40,00%	3	60,00%
2021	1	16,67%	2	35,00%	3	50,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

3. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	64	0	0,00	68,75	34,38	100,00
2017	64	0	0,00	68,75	37,50	100,00
2018	63	0	0,00	68,25	38,10	100,00
2019	63	0	0,00	68,25	41,27	98,41
2020	64	1	15,63	67,19	40,63	96,88
2021	64	0	0,00	67,19	40,63	96,88

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Magyarországon továbbra sem elterjedtek a bérlakások, míg az EU államaiban átlagosan a lakók 30%-a lakik bérlakásban, addig Magyarországon országosan 6,5%. Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik, ez a forma nem jellemző a településen.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzatnak sem lakás, sem helyiség bérbeadásra nincs lehetősége.

d) lakhatást segítő támogatások

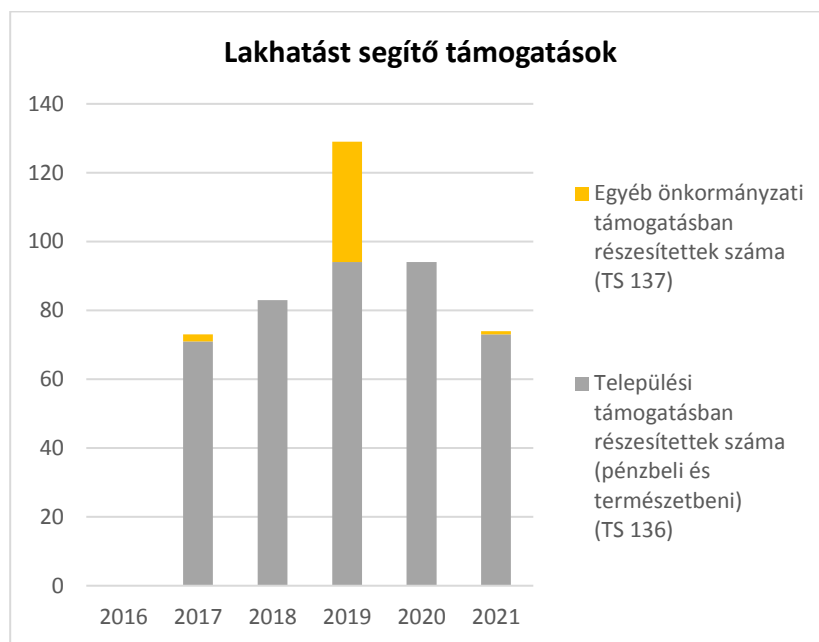
2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatás korábbi rendszere megszűnt, a lakhatás támogatása a települési támogatások körébe tartozó, alternatív ellátási formává vált. A képviselő-testület saját döntésétől függő támogatási lehetőség a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás, amely a korábbi lakásfenntartási támogatást felválthatta. A településen jellemző probléma a megterhelő rezsiköltségek viselésének nehézsége, ezért Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete rendszeres települési támogatást nyújt a lakhatási költségek megfizetéséhez. Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220%-át, egyszemélyes háztartás esetén 250 %-át, továbbá az elismert havi lakásfenntartási költségek a háztartás összjövedelmének 20 %-át eléri, és a háztartás tagjai egyikének nincs vagyona.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	71	2
2018	83	0
2019	94	35
2020	94	0
2021	73	1

Forrás: TelR, KSH Tstar

Jelenleg 3-4 család részesül ebben a támogatási formában, melynek havi összege 3.500 Ft.

A településen letelepedni kívánó fiatal házaspárokat első lakástulajdonuk megszerzésében (lakásvásárlás vagy építés) vissza nem térítendő pénzbeli támogatással segíti az önkormányzat. Ez 2018-tól kezdődően már 500 ezer forint támogatást jelent. A fiatalok helyben maradását, letelepedését segítő támogatás több évtizedes múltra tekint vissza, Törekszünk a korábbi években megkezdett lakásépítési program újraindítására, bár ingyen telkek biztosítására már nincs az önkormányzatnak lehetősége, de talán a pénzbeli segítség is lehet hatékony település megtartó erejének növelésére.

e) eladósodottság

Nem rendelkezünk átfogó ismeretekkel a lakással kapcsolatos eladósodottság pontos mértékéről. Az önkormányzat azokról az esetekről szerez tudomást, amikor a család támogatásért fordul az önkormányzathoz, többnyire közmű-hátralékok, amelyeket szociális kölcsönnel sikerült megoldani: Bedőlt lakáshitelről pedig nem volt tudomása az önkormányzatnak.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásállomány néhány éve-évtizede a stagnálás állapotában van. A lakóépületek többsége 1960 előtt épült. Az ösközség lakásai egytől-egyig egylakásos, többszobás hagyományos családi házak, a téglagyáriak kétlakásos ikerházak, elkülönült önálló kerttel, udvarral. A lakások közművel való ellátottsága terén van még mit javítani, bár a szennyvízberuházás 2012-es befejezésével, a lakások több mint felének közcsatornára való rákötésével jelentős előrelépés történt a község komfortosítása irányába.

A község belterületi úthálózatának a hossza 1,196 km. A belterületi utak nagy része aszfaltburkolatos. A kiépített járdák hossza csaknem 1,692 km. Van még a községben olyan utca, ahol szükséges lenne kiépíteni legalább az egyik oldalon a hiányzó burkolt járdát.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A községben nincs olyan lehatárolható terület, ahol az alacsony státuszú lakosok koncentráltan jelennének meg. A település belterülete ugyan nem egységes, az ösközségből és az ún. téglagyári településrészből áll. Téglagyár hagyományos munkáskolónia, az üzem területén létesült, privatizációt követően saját tulajdonúvá vált munkáslakásokkal. Bár problémái jó részét az üzem bezárása okozza, a lakók nagy része időközben nyugdíjas lett, így a munkanélküliség, és az ezzel járó általános elszegényedés ezt a településrészt az ösközségben élőkhez hasonló mértékben sújtja. A településrészen ma körülbelül 10 család, mintegy 24 fő él.

Téglagyár közlekedési lehetőségei a 66. főközlekedési út menti fekvésével a zsákfalú ösközséghez képest jelentősen jobbak. Ugyanakkor közlekedési gondjait is a nagy forgalmú út okozza: a téglagyáriak az alig egy kilométerre található Sásdot gyalog vagy kerékpárral is szívesen felkeresik, ami a főút szélén életveszélyes, gyakorta vezet tragédiához. Mindkét településrész közlekedési helyzetét nagyban tudná javítani egy Sásd-Téglagyár kerékpárút létesítése.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A háziorvosi ellátást a település lakossága számára a Sásdon működő 3 felnőtt és 1 gyermek háziorvos biztosítja, 8 településre kiterjedő körzetekben. Valamennyi háziorvosi körzet szakképzett orvossal betöltött. Az egészségügyi privatizáció teljes körű, a háziorvosok valamennyien vállalkozói formában, saját rendelőben és eszközökkel látják el tevékenységüket. A Felsőegerszeg települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos kéthetente a településen tart helyi rendelőt a faluházban.

A fogorvosi alapellátás – összevontan a felnőtt és a gyermeklakosság számára, illetőleg iskola fogászati feladatokkal - egy körzetben történik, 22 település lakossága számára, szintén sásdi székhellyel. A fogorvos szintén vállalkozóként látja el praxisát, saját rendelőjében és eszközeivel.

A védőnői szolgálatot 2 védőnő látja el, sásdi székhellyel. Néhány éve a védőnői szolgálatok funkcionális privatizációjára is sor került, majd 2021. novemberétől a két szolgálat ismét visszakényszerült önkormányzati fenntartásba a finanszírozás kedvezőtlen változása miatt.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közügygyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0	0,00
2017	0	0	0	0	1	1,00
2018	0	0	0	0	1	1,00
2019	0	0	0	0	1	1,00
2020	0	0	0	0	1	1,00
2021	0	0	0	0	2	1,00

Forrás:

TeIR,KSHTstar

Az alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi ellátás (központi háziorvosi ügyelet) dombóvári székhellyel és sásdi információs ponttal működik. Az iskola-egészségügyi ellátást a sásdi oktatási intézményekben külön megbízással a házi gyermekorvos, illetve a két körzeti védőnő végzi.

A legközelebbi járóbeteg-szakellátás és a fekvőbeteg ellátás a Dombóvári Szent Lukács Kórházban érhető el. A gyógyszerekhez, gyógyhatású készítményekhez való hozzájutást a Sásdon működő patika biztosítja. Sásdon 3 egészségügyi szolgáltató is vállal otthonápolási szolgáltatást, a háziorvosi szolgálatokkal együttműködve a beteg otthonában biztosítva a szakápolást.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyermekek számára kötelezően biztosítandó szűrések a házi gyermekorvosi szolgálat és a védőnői szolgálat közreműködésével, illetve az iskola-egészségügyi ellátás keretében történnek. Hozzájukban a falugondnoki szolgálat járatai nyújtanak segítséget.

Az egészség megőrzését, betegségek korai felismerését célzóan Sásdon az önkormányzat az egészségügyi szolgáltatóval együttműködve alkalmanként, néhány évente szűrővizsgálatokat szervez (szűrőkamion), mely a környező települések lakosai számára is elérhető.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyben elérhető szolgáltatások között településnagyságunkra tekintettel nem szerepelnek a fejlesztő és rehabilitációs ellátások. Ezeket a község lakossága a környező települések ellátóinál (pl.

Dombóvár, Harkány, Mosdós, Pécs, Szigetvár stb.) elérheti el, szükség esetén a falugondnoki szolgálat szolgáltatásának az igénybe vételével.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A településen közétkeztetés csak máshonnan megrendelt szolgáltatásként (szünidei gyermekétkeztetés) működik, helyben konyha nincs.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat helyben a közművelődési tevékenysége keretében, valamint a mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetés során kulturális, közösségi és sport programokat szervez a település minden lakója részére, térítésmentesen, általában havi rendszerességgel. Sportlétesítményként a tágas játszótér és füves focipálya vehető igénybe, a település változatos területe pedig számtalan kirándulásra, túrázásra alkalmas útvonalat, látnivalót rejt.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére a szociális ellátást és a személyes gondoskodást az állam, az önkormányzat, illetve magánszolgáltatók biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

A településen jelenleg működő személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:

- falugondnoki szolgáltatás
- házi segítségnyújtás
- család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgálat
- nappali ellátás idősek és demens betegek részére.

2005-ben 27 települési önkormányzat közösen hozta létre a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulást, amely a kistérség szociális és gyermekvédelmi alapszolgáltatásait biztosította a társulásban működtetett intézmény, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (a továbbiakban: HSZAK) útján, itt látták el a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres segítségnyújtás, a családsegítő és a támogató szolgálat, illetőleg a gyermekjóléti szolgálat feladatokat is.

2014. január 1-jétől az önkormányzatok – finanszírozási nehézségek és egyeztetési problémák miatt – a szociális alapellátási feladatokat kiemelték a társulás által ellátott feladatok közül. A feladatok egy részét - a jelzőrendszeres segítségnyújtást és a támogató szolgálatot - fenntartó-váltással kiszervezték egy civil fenntartóhoz, a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. működteti. A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában 2014. november 30-tól működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ jelenleg két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.

b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe

A kft. az önkormányzatoktól teljes mértékben elkülönülve végzi tevékenységét, az önkormányzatokkal való kapcsolata csekély, a feladatellátás nehézségeiről, finanszírozási problémák jelentkezéséről tudnak az önkormányzatok, mivel a fenntartó támogatást kérve rendszeresen fordul az önkormányzatokhoz

A szociális alapellátás kötelező feladatait a társult önkormányzatok maguk oldották meg, különböző megoldásokkal. A sásdi és a Mindszentgödisai közös önkormányzati hivatalok 14 önkormányzata, köztük Felsőegerszeg 2014. január 1-jétől Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás néven intézményfenntartó társulást, a családsegítés, gyermekjóléti szolgálat és házi segítségnyújtás ellátására Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat néven közös intézményt hozott létre. A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2015. év végi reformja következtében az ellátott feladatok közül kikerült a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, amely feladatot a járási központ feladataival együtt Sásd Város Önkormányzata önálló intézményben old meg, a teljes közös önkormányzati hivatal, illetve a járás területén. A szociális társulás, illetve az általa fenntartott intézmény feladata maradt a házi segítségnyújtás, illetőleg a 2015-ben új feladatként kialakított nappali ellátás biztosítása.

A város fenntartásában működő Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ a településre kijárva, heti rendszerességgel tartott helyszíni félfogadással biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatásokat.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatások:

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Sásdi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Szakmai Egysége ellátási területére vonatkozóan 2017. évben együttműködési megállapodás alapján 32 gondozott családot, tanácsadóként, illetve egyszeri alkalommal 139 főt látott el. A szolgáltatást igénybe vevők tekintetében elsődleges problémaként a gyermekelhanyagolás, gyermeknevelési nehézségek, családi-kapcsolati konfliktus, illetve gyermekintézménybe való beilleszkedési probléma jellemezhető legnagyobb mértékben. A szakmai tevékenységekre vonatkozóan: az ügyintézéshez történő segítségnyújtás, családlátogatások, valamint az egyéni gondozási nevelési terv (központ által bevonva) megvalósításában nyújtott szociális segítő tevékenység halmozott adatai emelhetők ki. A jelzőrendszeri tagok tapasztalatai alapján megfogalmazott problémák: iskolai hiányzás, anyagi problémák, ezzel összefüggésben a munkanélküliség, gyermek elhanyagolás, családi párkapcsolati problémák, fejtelevesség, gyermeknevelési problémák, fiatalok terhessége, iskolai teljesítmény zavar, bántalmazás. A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat az elmúlt év során 6 szakmaközi megbeszélést valósított meg, valamint éves szakmai tanácskozássra is sor került.

Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Járási Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egysége tevékenységét illetően összegezhető, hogy 2017-ben 85 védelembe vett gyermek állt gondozásban, 22 védelembe vételi javaslat került benyújtásra, 7 esetben került sor ideiglenes hatályú elhelyezésre, nevelésbe vételre 7 esetben született határozat, 24 esetben volt családba fogadás. A bűncselekményekkel érintett kiskorúakra vonatkozóan történő családgondozás és szociális munka tapasztalatára vonatkozóan összegezhető, hogy 5 kiskorú gyermek állt megelőző pártfogó felügyelet alatt, garázdaság (rongálás, verekedés) illetve lopás vétsége miatt, ők egy kivételével a vásárosdombói mikro-térségben, Kisvaszar településen élnek, Ezeket a szabálysértéseket jellemzően csoportosan követték el a kiskorú gyermekek. A szabálysértést elkövető gyermekek szülei együttműködnek az esetmenedzserrel, pártfogó felügyelővel. A pártfogó felügyelő és az esetmenedzser munkájával elősegíti, hogy további bűncselekményt ne kövessen el a kiskorú gyermek. A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ az ellátási területéhez tartozó család- és gyermekjóléti szolgálatok részvételével, havi rendszerességgel szolgálatok közötti megbeszélést szervezett, erre összesen 12 alkalommal került sor.

Intézményünk speciális szolgáltatásait tekintve:

- kapcsolattartási ügyeletet tart,
- telefonos készenléti szolgálatot működtet,

- jogi tanácsadást,
- pszichológiai tanácsadást,
- munkavállalási, pályaválasztási tanácsadást nyújt,
- a jelzőrendszeri tanácsadó prevenció foglalkozást tartott pályaválasztási és drog-prevenció témakörök szerint öt általános iskolában: Vásárosdombón, Gödrében, Mindszentgodisán, Mágocson, Sásdon.

Fent említett szolgáltatásokkal 23 alkalommal, összesen 386 főt ért el.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által megvalósított egyéb programok:

- Intézményünk öt napos Erzsébet táborát valósított meg 17 hátrányos helyzetű gyermek részvételével 2017. július 24-27-ig. A gyermekek számára színes program került összeállításra, többek között a Bikali élménybirtokon eltöltött nap, vagy a Vázsnokon megvalósított természetvédelmi vetélkedő, bográcsozás.
- A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ 2017. 02.16-án tesztírást szervezett a tartósan álláskeresők számára. Előzetes egyeztetésünknek megfelelően a Trenkwalder Személyzeti Szolgáltató Kft. projekt munkatársa bonyolította le a tesztírást, amelyen 6 fő álláskereső vett részt.
- 2017. december 7-én Mikulásnap Játsszóház valósult meg a Sásdi ÁMK-ban. A rendezvény a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával valósulhatott meg.

A programon a kicsik számára kialakított játszósarok, a nagyobb gyermekek számára ügyességi vetélkedők, kézműves foglalkozás nyújtott lehetőséget a felhőtlen kikapcsolódásra. A Mikulás és segédjei minden gyermek számára ajándécsomagot osztottak, melyet nagy örömmel vettek át, a bátrabbak verset is szavaltak cserébe.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ pályázatai

1. Együttműködési megállapodás került megkötésre 2017. november 11-én, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal, az RSZTOP-1.1.1-16 – „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” tárgyú RSZTOP-1.1.1-16-2016-00002 azonosító számon regisztrált pályázat tekintetében. A pályázat keretein belül tartós élelmiszer kerül kiosztásra havonta, a projekt időszakra vonatkozóan.

Ezt követően támogatottak köre kibővült, az RSZTOP-4.1.1-16-2017-00001 kiemelt európai uniós projekt keretében szociálisan rászoruló megváltozott munkaképességű, valamint rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára is élelmiszer-csomagok kerülnek kiosztásra negyedévente.

2. Az EFOP-1.4.2-16-2016-00023 azonosító számú Integrált térségi gyermekprogramok „Gyökerek és Szárnyak” elnevezésű projekt (a továbbiakban: GYEP) megvalósítása a Hegyháti járáshoz tartozó településeken, továbbá Bikal és Oroszló községekben történik 2017. október 1-től, a szakmai vezető, 5 koordinátor, közösségi ház-vezető, és asszisztens alkalmazásával. 2018. február 1-től a projekt további megvalósítói kerültek felvételre, jelenleg 23 kolléga látja el feladatait.

A projekt átfogó célja a 2007-2013 közötti programozási időszakban indított integrált térségi gyermekprogramok továbbfejlesztése, újabb célterületekre való kiterjesztése az alábbiakban megfogalmazott specifikus célok elérésével:

- a szegénység csökkentése érdekében családi gazdálkodási stratégiák átalakítása, jövőképek kialakítása, a szegény családokban élő gyerekek fokozott támogatása, szocializációjuk segítése; körükben a Biztos Kezdet szemlélet elmélyítése, elterjesztése,
- az alacsony képzettség hosszú távú csökkentése, a hátrányos helyzetű gyerekek iskolai és iskolán kívüli képesség- és készségfejlesztése, továbbtanulási arányuk növelése, a korai iskolaelhagyás csökkentése,
- egészségtudatos életmód elterjesztése a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik körében, melynek keretében az egészségi állapot javítása, tinédzser-szülések csökkentése, szenvedélybetegségek, egyéb devianciák csökkentése,
- a humán szolgáltatások kapacitásbővítése a támogatott hátrányos helyzetű területeken,

- a szociális, pedagógiai, kulturális, egészségügyi ellátórendszer intézményei közötti együttműködések javítása,
 - szakemberek számának növelése, hiányzó szakember-kapacitás pótlása (pl.: iskolapszichológus, szociális munkás, gyógytornász, fejlesztő pedagógus),
 - cselekvőképes helyi közösségek kialakítása, önszerveződések ösztönzése és megerősítése.
- Az átfogó és specifikus célok elérését olyan eszközök szolgálják, mint az innovatív módszerek kidolgozása helyi szakemberek bevonásával, szakmai műhelyek megtartása, jó gyakorlatok átadása, célcsoport számára szolgáltatások és képzések nyújtása, szabadidős és fejlesztő programok megvalósítása, civil kezdeményezések és hálózatos együttműködések ösztönzése.”

A Sásdi Szociális Szolgálat által nyújtott személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:
„Házi segítségnyújtás

A társulás közigazgatási területén a házi segítségnyújtás tevékenységet az elmúlt évben 4-3,5 gondozó végezte. A gondozónők 8 - 6 - 4 órában látták el a gondozási tevékenységet. Végzettségük megfelelt a törvényi előírásoknak. A feladataik ellátásához a szükséges tárgyi feltételekkel rendelkeztek. (kerékpár, vérnyomásmérő, gumikesztyű, fertőtlenítőszer) A szolgáltatást 2018 évben 28-30 fő igényelte.

Település szerinti bontás:

Település Ellátottak száma (fő)

Baranyaszentgyörgy 4

Felsőegerszeg 4

Gödre 3

Meződ 4

Sásd 13

Varga 1

Váznok 1

Összesen 30

A törvény által meghatározott létszám aránya: egy gondozóra jutó gondozotti létszám 7 főben van meghatározva, nyolc órás munkaviszony mellett. A 30 fő gondozotti létszámhoz a törvény által előírt szakfeladat ellátását végző dolgozók száma: 4,5 fő – amit jelenleg 3,5 fő lát el - tehát ez 1 fővel kevesebb az előírt létszámnál. A szakmai vezető a létszám arányában a törvény által előírtaknak megfelelt. A szakterület engedélye 60 fő. A szükségletek a segítségnyújtás tevékenységen belül arányaiban az alábbiak szerint alakultak: Bevásárlás, mosás, takarítás tevékenységekben való segítségre volt a legnagyobb igény. Ezt követte a mentális gondozás, amelyen belül az orvos által előírt gondozási ápolási feladatok is szerepeltek. A személyi higiéné megtartásában való segítségnyújtás is fontos feladat volt a gondozás során. Kisebb mértékben szerepelt a szükségletek között az ügyintézésben való segítségnyújtás, és a meleg ételkészítésben való segítség.”

„Nappali ellátás

„Idősek és demens személyek nappali ellátása szolgáltatás bevezetésére 2015. év végével a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény új szakmai egységeként került sor. Sásd esetében e szolgáltatás a település nagyságrendje miatt kötelező feladat, míg a társulás kistélepülései esetében önként vállalt feladat. 2018. január 01-től 75 főre bővült az ellátottak száma, melyre a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya megadta az engedélyt. A 75 fős létszám nagyobb része sásdi idős.

A szociális szolgáltatás célja: A hiányzó családi gondoskodás pótlása főként az idős ember szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények közé juttatása, egyedüllétének megszüntetése, a tétlenséggel járó káros hatások megelőzése, valamint egészségi állapotának figyelemmel kísérése és javítása, higiénés szükségleteinek biztosítása. A klubban nyújtott gondozás összetett, komplex tevékenység –melyet a klubtag egyéni sajátosságainak és lehetőség szerinti igényeinek tervszerű, együttes alkalmazásával valósítjuk meg. Komplex gondozás megvalósítása: az intézmény biztosítja igény szerint az ellátottak napi egyszeri meleg ebédjét, a tisztálkodási, mosási, vasalási lehetőséget.

Törekszik az ellátottak nyugalmának biztosítására, valamint mentálhigiénias ellátására. Az önállóság helyreállítása, fenntartása: az ellátottak mozgásának aktivizálása, csoportbeszélgetések, foglalkoztatás, egyéni és közösségi vallásgyakorlás. Az ellátott az intézmény által szervezett feladatvégzésekre, foglalkoztatásokba egészségügyi állapotától függően kapcsolódjon be, saját fizikai és szellemi erőnlétének megtartása érdekében is. Az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartása: az ellátottaknak segítjük az egymás közötti, illetve a hozzátartozókkal való rendszeres kapcsolattartását. Elsősorban saját otthonukban élő 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, illetve igény szerint napközbeni étkeztetési lehetőséget nyújt.

Demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai Szakkollégium által befogadott demencia centrum demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkezők számára biztosít rendszeresen szervezett egyéni és csoportos foglalkozásokat, meglévő képesség megőrzésére és fejlesztésére irányuló programokat, mentális gondozást, felügyeletet.

Az intézmény által ellátott feladatok:

- Az intézmény biztosítja az idős emberek számára a megszokott életvitelük fenntartása mellett az egyes szolgáltatások igénybe vételének lehetőségét.
- Az ellátottak rendszeres ápolói felügyelete.
- Szűrő vizsgálatok megszervezése.
- Az ellátottak pszichés állapotának folyamatos megfigyelése, az észlelt változások jelentése, az előírt dokumentáció vezetése.
- Családi- és társas kapcsolatok ápolása, kiépítése, szinten tartása.
- Személyre szabott, évszaki sajátosságokat figyelembe vevő foglalkoztatása az előre elkészített foglalkoztatási terv alapján.
- Demenciában szenvedőknél a meglévő képességek megőrzése, fejlesztése, az állapot rosszabbodás gyorsaságának csökkentése.
- A lelki egészség védelme.

A demens betegek ápolása. Alapvető cél, hogy a demenciával küzdő idős ember a szellemi leépülése során életminőségét megőrizve, jó közérzettel, boldogan élje életét, érzékelje a jó bánásmódot, képes legyen az adott pillanatok élvezetére, állapotromlását késleltető támogatást kapjon. Önellátási képességének csökkenése mellett is kielégítettek legyenek szükségletei és meg tudja őrizni emberi méltóságát. Vagyis mindazon beavatkozások és eljárások biztosítása, melyek hozzájárulnak a demens jól-létének, -a "well-being" –biztosításához."

Falugondnoki szolgáltatás

Felsőegerszegen a falugondnoki szolgáltatás – a Vargai Falugondnoki Szolgálat szolgáltatásainak igénybe vételével, majd saját fenntartásban - 2009 óta működik, 2022. június óta már önállóan, a Felsőegerszegi Falugondnoki Szolgálat keretében.

Az önkormányzat célja a falugondnoki szolgáltatás biztosításával:

- a) a lakosság számára a településen hiányzó, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, valamint a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése,
- b) a rászorult személyek közlekedési, szállítási problémájának megoldása, valamint
- c) a lakosságot érintő információk gyűjtése és továbbítása.

A falugondnoki szolgálat feladatait a teljes munkaidőben alkalmazott falugondnok látja el a rendelkezésre álló gépjármű segítségével.

A szolgáltatás igénybe vételére minden Felsőegerszegen lakó személy jogosult.

A falugondnoki szolgálat keretében ellátott feladatok:

- a) étkeztetés, házi segítségnyújtás és nappali ellátás szociális szolgáltatásokban, valamint a szünidei gyermekétkeztetésben való közreműködés,
- b) egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása (gyógyszerkiváltás, orvosi rendelésre, tanácsadásra stb. szállítás),
- c) óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása,
- d) napi bevásárlás érdekében szállítás, nagybevásárlás, illetve árubeszerzés,
- e) munkanélküliek szállítása munkaügyi ügyintézés céljából,
- f) önkormányzati, települési rendezvényre szállítás,
- g) rokonok, hozzátartozók látogatásra szállítása,
- h) tömegközlekedéshez való csatlakozás biztosítása,
- i) eseti és egyedi egyéb személy- és áruszállítás.
- j) Egyéb szolgáltatási feladatok, így különösen művelődés, sport, szabadidős tevékenység szervezése, segítése (színház, kirándulás, rendezvények szervezése a lakosság részére), lakossági szolgáltatások (különbféle ügyintézés, családi eseményekre szállítás stb.), közreműködés az önkormányzati feladatok megoldásában (árubeszerzés, ügyintézés, tájékoztatás, információ közvetítés), az egyéni és az önkormányzati hivatalos ügyek intézésének segítése.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

2013-ig társulásban, majd 2013. júliustól Sásd a környékbeli kistelepüléseket is ellátva (Felsőegerszeg, Meződ, Palé, Varga, Vázsnok) ellátási szerződés alapján gondoskodik az étkeztetés feladatairól. Az ebéd beszerzése a napközi konyháról (ÁMK) történik, a szolgáltatás megszervezéséhez szociális asszisztens, a kiszállításhoz gépkocsivezető és gépkocsi áll rendelkezésre. Az ellátottak átlagos száma mintegy 120 fő, a napi igénybevétel átlaga 90 fő körül alakul.

2016-tól új kötelező feladatként kell megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést. Felsőegerszeg Község Önkormányzata e feladatot a Sásdi ÁMK napközi konyháról történő ebédszállítással látja el.

Az önkormányzat a szociális alapszolgáltatási feladatokat ellátó intézményei, szolgálatai munkáját évente értékeli, fenntartóként, illetve a társulás tagjaként részt vesz a fenntartói feladatok ellátásában, az önkormányzati hivatal útján pedig napi kapcsolatot tart az ellátottak érdekében az intézmények, szolgáltatók munkatársaival.

- g) drogrevenüciós szolgáltatások;

Az önkormányzat kifejezetten drogrevenüciós célú szolgáltatásokat a település lélekszámából adódóan nem nyújt, de a közművelődési feladatai körében, a Felsőegerszegi Faluház Közösségi Tér kulturális, közösségi programjait drogrevenüciós céllal szervezi, amely a település minden lakója számára elérhető.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: Önkormányzati adat

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete az 1993. évi III. törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak helyi végrehajtására utoljára Az egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 2/2020.(II.6.) önkormányzati rendeletben határozta meg az önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások és szolgáltatások szabályait, alkotta meg a települési támogatások új rendszerét, helyi szabályait.

Az önkormányzat rendkívüli települési támogatással, valamint rendszeres települési támogatással segíti a szociálisan rászorult, méltánylandó anyagi nehézséggel küzdő személyeket.

A rendszeres települési támogatás a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (lakásfenntartási települési támogatás) nyújtott segélyfajta.

Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220%-át, egyszemélyes háztartás esetén 250 %-át, továbbá az elismert havi lakásfenntartási költségek a háztartás összjövedelmének 20 %-át elérik, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A lakásfenntartási települési támogatást 6 hónapra kell megállapítani, havi összege 3.500 forint.

Rendkívüli települési támogatást kell nyújtani a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.

Gyermekekneveléshez kapcsolódó rendkívüli támogatási esetek:

A gyermekek iskoláztatásához kapcsolódó egyszeri költségek, elsősorban a taneszközök beszerzéséhez való hozzájárulásként beiskolázási rendkívüli települési támogatás nyújtható. A képviselő-testület évente minden rászoruló tanulót a beiskolázás költségeire tekintettel támogatásban részesít, de ezen felül bérlettámogatással segíti a középiskolás, felsőfokú oktatásban továbbtanuló fiatalokat is, tekintettel a megnövekedett közlekedési költségeikre.

Az önkormányzat a helyi önkormányzatok szociális célú tűzifavásárlásához kapcsolódó kiegészítő támogatása keretében a rászoruló lakosság számára természetbeni rendkívüli települési támogatásként szociális célú tűzifa juttatást biztosít.

Rendkívüli települési támogatás a nem várt rendkívüli kiadás miatt nehéz helyzetbe került kérelmező részére 2 évente egyszer pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható. A kamatmentes kölcsön összege 50.000 forintig terjed.

Az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként rendkívüli települési támogatást nyújt az eltemettető részére az önkormányzat, 50.000 forint értékben.

2016-tól új kötelező feladatként kell megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést. Az önkormányzat ezt az ellátást úgy szervezte meg, hogy a rászoruló gyermekek számára a gyermekintézmények zárva tartása idején hétköznapiokon a meleg ebéd előállítását a Sásdi ÁMK napközi konyháról megrendelve, a falugondnoki szolgálata által a településre szállítva, éthordóban szolgálja ki.

Önkormányzatunk a kezdetek óta részt vesz a Bursa Hungarica Felsőoktatási Szociális Ösztöndíjpályázatban, havi 15-20.000 forint támogatást nyújtunk a település szociálisan rászorult hallgatói részére. Általában egyszerre egy-egy pályázó veszi igénybe ezt a támogatást.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Az önkormányzat a közösségi színtér, valamint a helyi mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetésével rendkívül jelentős értékteremtő erő a település életében, az itt élők sokféle igényének tesz eleget. Szerepe alapján a lakosság széles rétegének nyújtja a kultúra, különösen a társas, közösségi művelődés, másrészt a kulturált társas együttlét lehetőségét.

Az önkormányzat és a helyi könyvtári szolgáltató hely által biztosított, a lakosság számára térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatások:

Könyvtári nyitvatartási időben:

- könyvtári szolgáltatások biztosítása: könyv és folyóirat kölcsönzés, CD, DVD kölcsönzések,
- általános információs szolgáltatás
- közművelődési, kulturális programok szervezése.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	igen	900	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Felsőegerszegi Faluház Községi Tér

- a) segíti a közösségi tevékenységeket, a művelődő közösségek működését, ösztönzi a társadalmi összetartozást és a közösségek kulturális értékteremtésben való aktív részvételét,
- b) működése a közösségek öntevékenységen alapul, és azt ösztönzi, tevékenységét a közösségek érdeklődése, igényei és szükségletei alapján végzi, tevékenységének tervezésébe, értékelésébe a közösségeket bevonja,
- c) mindenki számára nyitott, mindenki számára hozzáférhető,
- d) együttműködik a civil, gazdasági és egyéb szervezetekkel, kulturális intézményekkel, más szakterületekhez tartozó intézményekkel.

A közösségi tér nyitvatartási ideje:

- a) kedd 8-12 óra,
- b) csütörtök 8- 12 óra,
- c) péntek 8-12 óra között
- d) szombat 16-19 óráig nyitva tart.

Az önkormányzat a régi építésű épület állandó korszerűsítése, a változó igényekhez való igazítása érdekében folyamatosan törekszik az épület felújítására, alakítására, részben saját forrásból, részben pályázati pénzek felhasználásával az elmúlt évtizedekben igyekezett fenntartani a közösségi tér használatra alkalmas állapotát.

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A rendszeresen szervezett közművelődési, közösségi programokra a település minden lakója meghívásra kerül, a részvétel minden esetben ingyenes. Rendszeres közművelődési, közösségi rendezvények: farsang, nőnap, húsvét, családi majális, falukerülő túra, új kenyér ünnepe, falunap, idősök napja, újbor kóstoló Vargával közösen, Mikulás, Karácsony.

Az önkormányzat gondoskodik a kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezéséről, a humán szolgáltatások, az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátások, a községüzemeltetési feladatok ellátásáról. E kötelezettségeinek részben közvetlenül, mint intézményalapító és fenntartó, részben közvetett módon, ellátási szerződés útján tesz eleget.

Egyes feladatok ellátása során együttműködik más önkormányzatokkal, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Településünk lakóinak összetételét tekintve előregedő településnek mondhatjuk magunkat. A lakosság nagy része 60 év feletti, idős nyugdíjas. Őket elég nehéz bevonni bármiféle közösségi rendezvénybe. A könyvtári szolgáltatásokban annyit tudunk segíteni, ha könyvet, újságot szeretnének, azt házhoz is szállítjuk. Bármiféle ügyintézésre szorulnak (nem működik a telefon, egy elmaradt csekk miatt nincs tv szolgáltatás) segítünk elintézni. Orvoshoz időpontkérésnél, telefonos ügyintézéseknél, állunk a lakosság rendelkezésére. Ha segítség kell a téli tüzelő behordásához ebben is tudunk segíteni. Évente egyszer október hónapban megrendezésre kerülő idősek napján, viszont 1-2 kivételtől eltekintve szép számmal jelen vannak. Igyekszünk figyelni az idősekre ki - ki a saját szomszédjára. A középkorostály saját megmozdulásaival teszi színesebbé a hétköznapiakat különböző rendezvényeket találnak ki a maguk szórakoztatására, amihez a helyi önkormányzat ad termet és a hangtechnikai berendezéseit. Meg kell említeni a kisgyerekes családokat is, akik szintén kevésbé és ritkábban mozdíthatók ki a mindennapi rendszeres körforgásukból. Egy-egy család jár össze egymáshoz a gyerekeik közös játéka érdekében. A falu által szervezett rendezvényeinket úgy próbáljuk igazítani, hogy a délutáni alvás után szervezzük és inkább hétvégén, hogy a szülők is részt tudjanak venni Nekik családi nap, gyermeknap, falunap, tökfáragás mikulásünnepély és a karácsonyi műsor a minden évben ismétlődő programsor.

A tavalyi nyertes pályázaton falubusz birtokosai lettünk, így ez a szolgáltatás is igénybe vehető, bármely korosztály számára. Időseknek orvos járat, temetőjárat, a gyerekek óvodába, iskolába jutása érdekében a lakosság érdekeit szolgálják. Valamint havi egyszeri alkalommal a buszt bevásárló járatát is igénybe tudják venni a lakosok.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Felsőegerszegen 2010-2014. között működött nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzat a helyi roma közösség érdekérvényesítő, nemzeti identitás őrző tevékenysége mellett mindig is céljának tartotta a roma közösség életlehetőségeinek, esélyegyenlőségének javítását. Főként a gyermekek segítségével, az ő kulturális, közösségi programjaik szervezésével igyekezett célját megvalósítani. Roma napok, helyi ünnepek szervezésével, ajándékozással segítette a gyermekeket és a fiatalokat.

A nemzetiségi és a községi önkormányzat közötti együttműködés kevésbé volt aktív, inkább az egymás mellett munkálkodás jellemezte.

A nemzetiségi önkormányzat a jogszabályi változás miatt szűnt meg, a település lélekszáma és a népszámláláson tett nemzetiségi nyilatkozatok alacsony száma miatt nem alakítható a községben nemzetiségi önkormányzat.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Az idősebb korosztályt egy évben csak egyszer kétszer tudjuk bevonni, mert nagyon elzárkóznak a közösségtől, egészségükre és korukra hivatkozva. Kevesebb számban, de létezik a faluban a fiatalabb és közép korosztály, akik aktívan részt vesznek akár a falu által rendezett rendezvényeken, akár saját kezdeményezésből eredő megmozdulásokon is. Tartottak már pótszilvesztert, farsangi bulit, túrát, autós találkozót, batyus bált, retro discot, karaoke estét, és közös szilvesztert is. Létezik egy egyesület településen a Felsőegerszegért Barátok, amely helyi szerveződésből alakult. Rendelkezik facebook csoporttal is és évente ők is tartanak különböző rendezvényeket, bált, főzőversenyt. A programok megrendezésében az önkormányzat minden esetben biztosítja a helységeket és a szükséges felszereléseket is. Létezik még egy facebook csoport a helyi kulturális rendezvényszervező által létrehozott és koordinált Felsőegerszeg Baráti Köre nevezetű kezdeményezés, melyen jelen pillanatban 188 látogató érdeklődik a helyi aktualitások iránt.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Felsőegerszegen 2010-2014. között működött nemzetiségi önkormányzat. A nemzetiségi önkormányzat a helyi roma közösség érdekérvényesítő, nemzeti identitás őrző tevékenysége mellett mindig is céljának tartotta a helyi roma közösség életlehetőségeinek, esélyegyenlőségének javítását. Főként a gyermekek segítségével, az ő kulturális, közösségi programjaik szervezésével igyekezett célját megvalósítani. Roma napok, helyi ünnepségek szervezésével, ajándékozással segítette a gyermekeket és a fiatalokat.

A nemzetiségi és a községi önkormányzat közötti együttműködés kevésbé volt aktív, inkább az egymás mellett munkálkodás jellemezte.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
nincsenek a képzettségnek megfelelő munkahelyek elérhető közelségben (akár a túlképzettek, akár a képzettség nélküliek számára egyaránt gondot jelent a munkahely-keresés)	Munkahelybővítés
akarati tényezők, illetve az önbizalom hiánya a sikeres munkakeresés akadálya	Csak pozitívan
életmódbeli problémák, szenvedélybetegségek, rossz életvitel nehezíti a mélyszegénységben élők testi és mentális egészségének megőrzését	Egészséges élet

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	57	65	122	46,72%	53,28%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			3	2,46%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	3	9	12	2,46%	7,38%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	2	0	2	1,64%	0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladat-ellátási kötelezettségének a Gyt. alapján

- egyrészt a rászorulóknak nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításával,
- másrészt pedig személyes gondoskodást nyújtó ellátások, gyermekvédelmi szolgáltatások fenntartásával tesz eleget.

A gyermekvédelmi alapellátást az önkormányzat 2013-ig a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás által létrehozott Sásd és Vidéke Vagyonkezelő és Intézményfenntartó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, mint fenntartóval kötött feladatellátási szerződéssel, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (HSZAK), majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás tagjaként a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat útján látta el. 2016-tól a komplex család- és gyermekjóléti szolgáltatási tevékenységet a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ végzi.

Felsőegyszerűen nem jellemző a gyermekek veszélyeztetettsége, védelembe vételre sem került sor az utóbbi időszakban.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	1	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

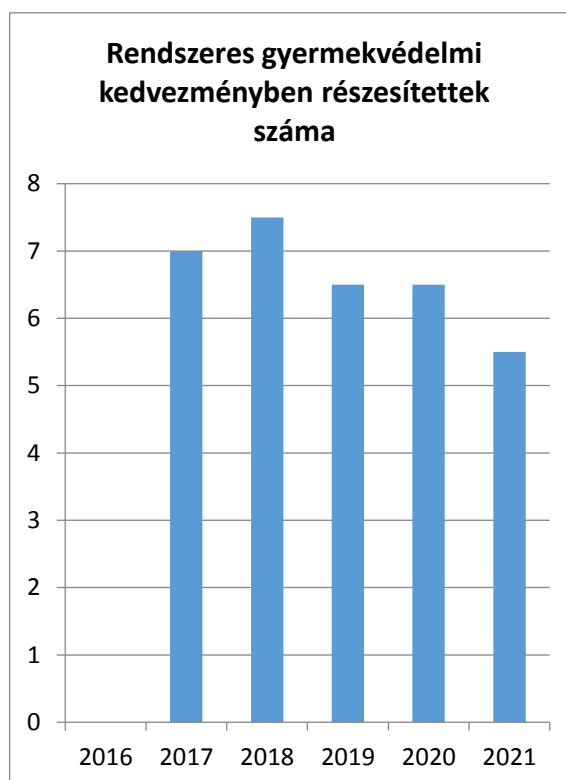
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek mintegy fele azonban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. Bár hátrányos helyzetűnek ezek a gyermekek sem minősülnek, a családokban meglévő anyagi nehézséget, az alacsony jövedelmet jól jellemzi ez az adat.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	7
2018	8
2019	7
2020	7
2021	6

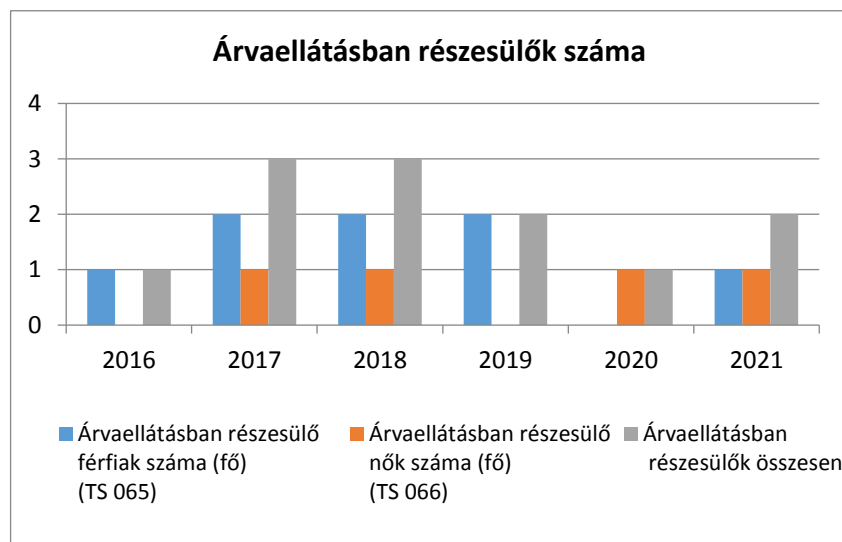

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évek óta inkább stagnál. Közülük néhány év óta a legrászorultabbak, a hátrányos helyzetű megállapítással is rendelkezők elfogytak, így jelenleg egyetlen gyermek sem tartozik ebbe a kategóriába, így nincs szünidei gyermekétkeztetést igénylő sem.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

A korábban a gyermekvédelmi törvényben is szabályozott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás helyébe lépő települési támogatásban (főként beiskolázási segély, illetve a gyermekes családok sajátos élethelyzete, a gyermekneveléssel összefüggő anyagi problémák figyelembe vételével megállapított általános támogatási lehetőség) is több család részesült az év során.

A gyermek születésekor 50 ezer forint támogatás jár. Beiskolázási segélyt fizet valamennyi tanuló részére az önkormányzat, a tankönyvek árát az állami ingyenes tankönyvellátásban nem részesülők számára megtéríti, a továbbtanulókat pedig a közlekedés megnövekedett költségeire tekintettel bérlettámogatással segíti.

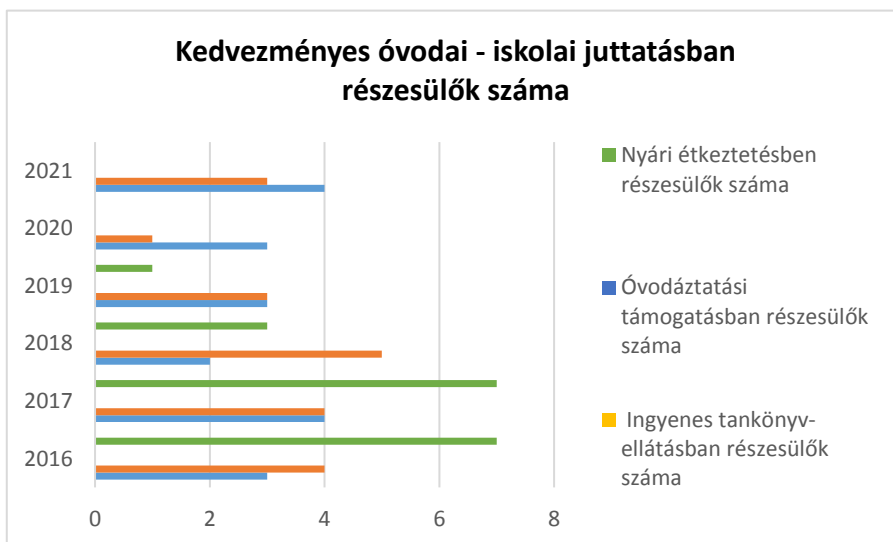
2017-ben 75 családot/kérelmezőt segített rendkívüli települési támogatással az önkormányzat, összesen 1189 ezer forint értékben. A kifizetett összeg az elmúlt évinél magasabb volt, az összeg folyamatosan nő.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Mivel a településen nincs gyermekintézmény, a Sásdon intézménybe járó felsőegerszegi gyermekekre viszont rendelkezünk adattal, az ő ellátásaikat tudjuk vizsgálni.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	3	4	0	0	0	7
2017	4	4	0	0	0	7
2018	2	5	0	0	0	3
2019	3	3	0	0	0	1
2020	3	1	0	0	0	0
2021	4	3	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az óvodások esetében a jellemző az alacsony jövedelemre tekintettel nyilatkozat alapján a teljes mentesség. Jellemzően a település valamennyi óvodása után igénybe veszik a szülők ezt a lehetőséget.

Az iskolások esetében viszont a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény után járó térítésmentességet veszik a

szülők igénybe, az iskolás gyermekek mintegy harmada esetében kerül megállapításra ez a kedvezmény.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A településen nem rendelkezünk információval nem magyar állampolgárságú gyermekekről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nem rendelkezünk információval külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekekről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Téglagyár munkáslakásaiban – főként a korábbi lakosok leszármazottaiként – gyermeket nevelő családok is élnek. A gyermekek száma itt 4-5 fő, helyzetük a település gyermekeiéhez hasonló.

A településrész jobb megközelíthetősége miatt a téglagyári gyermekek óvodába, iskolába jutása Sásdra egyszerűbb az ösközségben élőkénél, azonban a gyermekek esetében fokozottan igaz, hogy biztonságos gyalogos vagy kerékpáros közlekedésüket elősegítené egy Sásd-Téglagyár kerékpárút.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Felsőegerszeg a sásdi 2. számú védőnői szolgálat körzetébe tartozik, a védőnő Sásd város egyik felében és további öt településen látja el feladatait, és a sásdi köznevelési intézményekben végzi iskola-védőnői teendőit.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	6	-
2017	0	7	-
2018	0	6	-
2019	0	5	-
2020	0	4	-
2021	0	6	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A település lakossága a sásdi székhellyel működő házi gyermekorvosi szolgálat körzetéhez tartozik, további 7 településsel együtt. A Felsőegerszeg települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos kéthetente a településen tart helyi rendelést a faluházban.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településnagyságból adódóan a gyermekek speciális ellátás (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátás iránti igénye sem elégíthető ki helyben, a környező nagyobb városokba kell elutazniuk a szülőknek.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátást a településen a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat hetente tart ügyfélfogadást a település gyermekes családjai részére helyben.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Felsőegerszeg községben helyben nem működik sem bölcsőde, sem óvoda, a település a Sásdi Általános Művelődési Központ Meserét Óvodája és Bölcsődéje felvételi körzetébe tartozik. A Sásdon működő óvoda 1904. évi megalapítása óta körzeti feladatokat látott el, a települést körülvevő 6-7 kistépülés óvodai alapellátása történik itt. Az

önkormányzatok megalakulásakor ezen települések közös tulajdonába is került épületegyüttesben kezdetben közös fenntartásban működött az intézmény. Majd az érintett 7 önkormányzat 1997-ben Települések Oktatási Társulása néven intézményfenntartó társulást hozott létre, amely az óvoda mellett az iskola és a gyermekétkeztetés feladatait is igazgatta.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A társulás tagjainak száma az elkövetkező években bővült, 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a községi zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat összevonva többcélú intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven. Az ÁMK óvodai intézményegységén belül 2010-ben kezdte meg munkáját a szakmailag önálló egy csoportos bölcsőde. 2013. január 1-jétől az ÁMK általános iskolai és zeneiskolai intézményegysége megszűnt, ezen feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik. 2013. július 1-től – a társulásokra kedvezőtlenebb szabályozási környezet és a finanszírozási változások miatt – az ÁMK fenntartását Sásd Város Önkormányzata vette át.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az óvodai és bölcsődei feladatellátás azonban továbbra is körzeti jelleggel történik, Felsőegerszeg település óvodai feladatait is ellátja az intézmény, az önkormányzatok között megkötött feladatátadási szerződés alapján. 2022 szeptemberében a bölcsőde új épületbe költözött, a modern, minden igény kielégítő épületben az eddig egy csoport helyett még 2 csoportban, összesen 28 férőhellyel fogadja a gyermekeket.

f) gyermekvédelem;

Nem kimagasló arányban, de néhány éve még Felsőegerszegen is sor került veszélyeztetett kiskorú ügyében védelembe vételi eljárásra. A jellemző ok a szülői elhanyagolás, amely aztán a gyermekek saját magatartásában is megjelenik: iskolakerülés, egyéb fegyelmezési, viselkedési problémák.

A védelembe vétel során a gyámhatóság a gyermek számára kötelező magatartási szabályokat állapított meg, a szülőt kötelezte arra, hogy gondoskodjon arról, hogy a gyermek a segítséget nyújtó ellátást igénybe vegye. A gyámhatóság feladatait a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Hegyháti Járási Hivatala látja el, Sásdon.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaoththon, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaoththon, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen a Faluházban működő közösségi színtér és a mozgókönyvtári szolgáltató hely napi nyitva tartással, kulturális, szabadidős programokkal, teleház szolgáltatással várja a gyermekeket.

A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei előregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak. Szükség volna a gyermekek testi, lelki fejlődése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében egy új, korszerű eszközökkel felszerelt játszótérre.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

Önkormányzatunk a kezdetek óta részt vesz a nyári gyermekétkeztetés programokban, amikor az ehhez biztosított állami támogatás feltételrendszere lehetővé tette, saját erő nélkül, a legrászorultabb gyermekek számára a nyári szünidőben is biztosította a napi legalább egy ingyenes meleg ételhez való hozzájutást.

2016-tól épült ki a szünidei gyermekétkeztetés jogszabályi alapokon nyugvó új rendszere. 2016. január 1-jétől a nyári gyermekétkeztetés pályázati rendszerét felváltotta a kötelező önkormányzati feladatként megszervezett, az ágazati jogszabályban foglaltak szerint működtetett szünidei gyermekétkeztetés. Eszerint a hátrányos helyzetű, és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermeknek a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt,

b) az a) pont alá nem tartozó, de 18 év alattiak számára minden munkanapon

a tavaszi, őszi és téli a szünetben, továbbá a nyári szünet alatt legalább 43 munkanapon szülői igénylés esetén biztosítani kell a napi meleg étellel (ebéddel) való ellátást, térítés nélkül.

Eddigi tapasztalataink szerint ezt az ellátást igényelték is a szülők, valamennyi gyermek a 2016-2018. nyári szünetben, illetve a tanévközi szünetekben a falugondnoki szolgálat által a sásdi napközi konyháról leszállított ebédet ehette. A hátrányos helyzetű megállapítással rendelkező gyermekek létszámának csökkenése, majd megszűnése óta nincs igény e szolgáltatásra.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat, illetőleg a közösségi programokat szervező közösségi színtér programjai az eltérő családi háttérrel rendelkező gyermekek számára egyaránt elérhető, a programok szervezése során ügyelünk a gyermekek közötti kapcsolatok kiépítésére, a közösségépítésre.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintő egészségügyi, szociális, oktatási stb. ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat a gyermeknevelés terheinek csökkentése érdekében szülési (gyermek születésekor 50 ezer forint támogatás jár), beiskolázási (évente 15-20 ezer forint támogatás) települési támogatás, továbbtanulók bérlettámogatása (félévente 15-20 ezer forint támogatás) és Bursa ösztöndíj folyósításával segíti a gyermekes szülőket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Általános iskolai ellátást az óvodához hasonlóan Sásdon tudnak igénybe venni legközelebb a felsőegerszegiek. Az 1990-es állami vagyon átadásakor az óvodához hasonlóan a sásdi iskolai ingatlanok is 7 település közös tulajdonába kerültek. Néhány éves közös működtetést követően e 7 önkormányzat önálló jogi személyiségű intézményfenntartó társulást hozott létre Települések Oktatási Társulása néven. 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat egy költségvetési szervbe összevonva többcélú közoktatási intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ÁMK általános iskolai intézményegysége látta el a sásdi kistérség pedagógiai szakszolgálati (gyógytestnevelés és logopédia) feladatait is. 2013. január 1-jétől az általános iskolai és zeneiskolai feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik. A sásdi általános iskola felvételi körzetébe tartozik Felsőegerszeg település.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A gyermekek az általános iskolába a menetrend szerinti autóbuszjáratokkal jutnak el. A szakkörök, hétvégi iskolai programok és a nagyobb városokban található fejlesztő foglalkozások elérése csak a falugondnoki szolgálat útján lehetséges.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

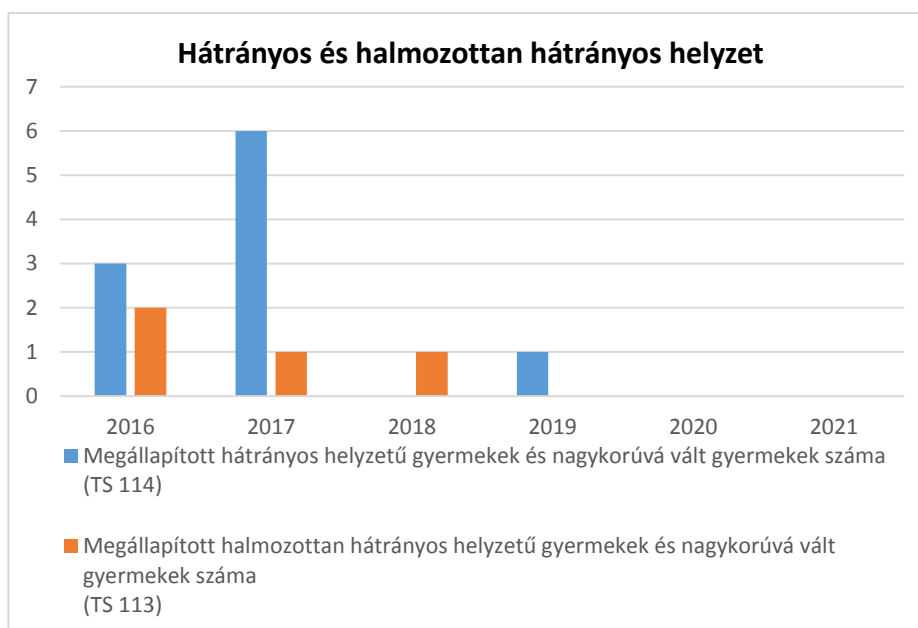
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	3	2
2017	6	1
2018	0	1
2019	1	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	3	0	0	0	0	0	0	0
2017	2	0	0	0	0	0	0	0
2018	5	0	0	0	0	0	0	0
2019	5	0	0	0	0	0	0	0
2020	5	0	0	0	0	0	0	0
2021	3	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés								

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	0	0	0,00	0,00
2017	0	0	0	0,00	0,00
2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön általános iskola nem működik, a gyermekek a Sásdi Általános Iskolába járnak. Sásdon az iskola mellett a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sásdi Tagintézménye gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, óvoda- és iskolapszichológiai ellátás, szakértői bizottsági tevékenység, valamint kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása tevékenységet is ellát.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

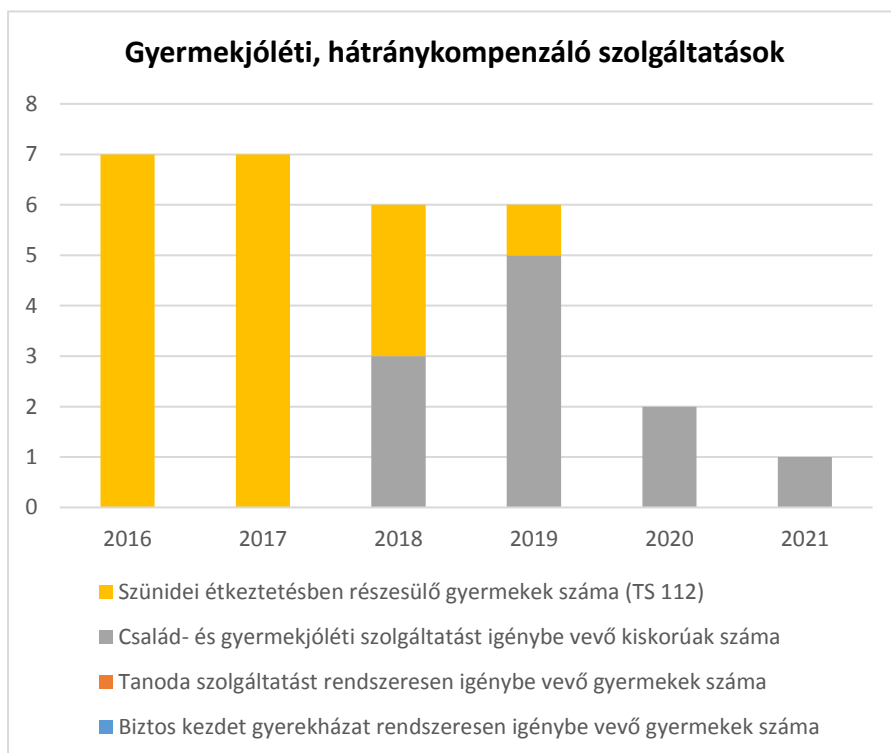
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintően oktatási területen hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Településünkön általános iskola nem működik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	0	7
2017	0	0	0	7
2018	0	0	3	3
2019	0	0	5	1
2020	0	0	2	0
2021	0	0	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az önkormányzat a gyermekek taníttatása terheinek csökkentése érdekében évente 15-20 ezer forint beiskolázási települési támogatást, továbbtanulók bérlettámogatása (félévente 15-20 ezer forint támogatás) és Bursa ösztöndíjat biztosít a gyermekes szülőket.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás	Gyermekeink iskoláztatása
iskoláztatási költségek a gyermeknevelés költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat	Gyermeknevelés támogatása
a gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a gyermekek egyre kevésbé kötődnek a településhez	Gyermekközösség
A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei előregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak. Szükség volna a gyermekek testi, lelki fejlődése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében egy új, korszerű eszközökkel felszerelt játszótérre.	Új játszótér kialakítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája, ám csak egy azok közül. A nők alacsony részvétele a politikai életben, a munkahelyi "üvegplafon", amely egy bizonyos ponton túl nem engedi a női alkalmazottak előléptetését, a nők férfiakhoz viszonyított alacsonyabb bérezése, néhány más kiemelkedő példája a nők tágabb társadalomban megélt hátrányos megkülönböztetésének.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Nehéz a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, NAV vagy OEP – sem kérik kellő részletességgel.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan (pl. Alaptörvény XV. cikk (3) bek., a Munka Törvénykönyve 12. §), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

Magyarország biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére tettünk ígéretet, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is.

Az önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkezik a gender szempontok és problémák tekintetében.

A nemek szerinti összetétel az országos mutatókhoz hasonlóan alakul, általában a társadalomban a nők aránya magasabb, mint a férfiaké.

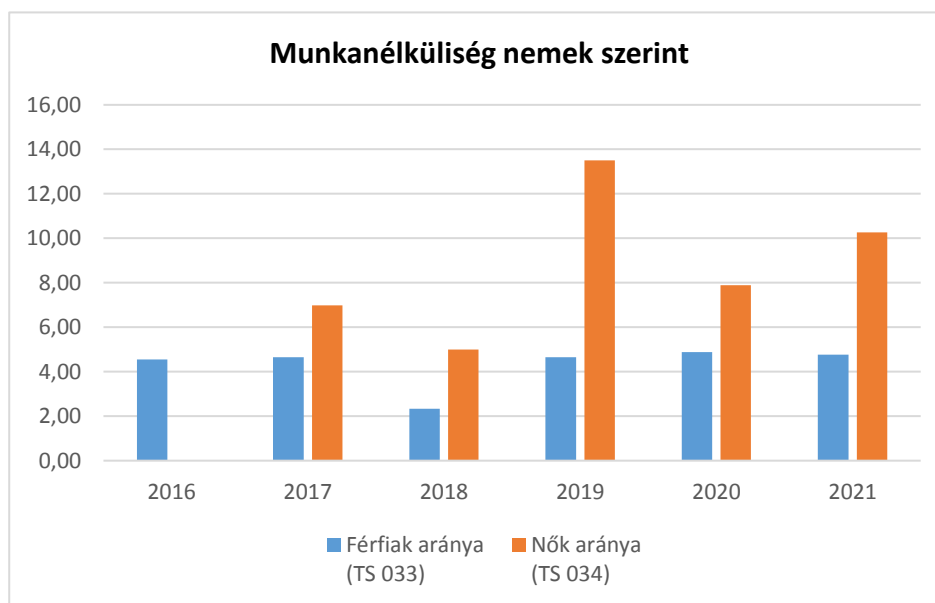
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, szűkíti térbeni és időbeni mozgásterüket, mivel hazánkban jelenleg még elsősorban a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában. E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állásukkal számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,55	0	2,28%
2017	4,65	6,98	5,82%
2018	2,33	5	3,67%
2019	4,65	13,51	9,08%
2020	4,88	7,89	6,39%
2021	4,76	10,26	7,51%

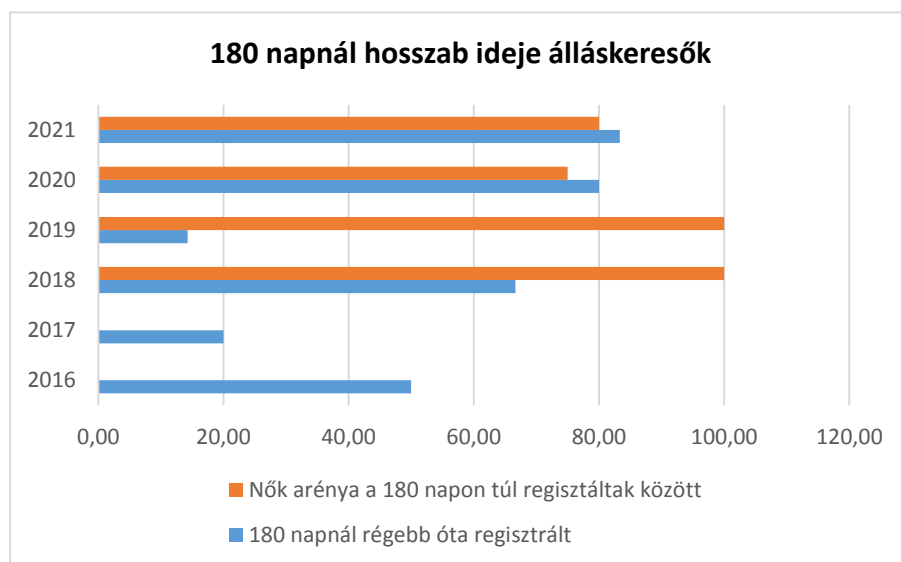
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nemekhez kötődő sztereotípiák, miszerint a nőket tulajdonságaik és motivációik elsődlegesen az otthoni feladatok ellátására predesztinálják, míg a férfiak rendeltetése és célja a családról való anyagi gondoskodás, leginkább a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, képességeiknek megfelelő munkahelyi érvényesülését korlátozzák. A sztereotípiák többségében a nőkre vonatkoznak, és úgy családi állapotuk (kisgyerekes, gyermektelen, egyedülálló, családostól, gyermeket egyedül nevelő) mind státuszuk (női vezető) alapján megfogalmazódnak, és rendszerint a nők hátrányos megkülönböztetését eredményezik. A sztereotípiák hatására a nők megbecsültsége alacsonyabb a munka világában, ezért az otthoni helytállást jobban lehetővé tévő szakmát, munkahelyet és munkaidő-beosztást választanak, alacsonyabb presztízsű munkakörökben dolgoznak, alacsonyabb munkabérért, kevésbé vállalnak nagyobb leterheltséggel járó, mobilitást igénylő feladatokat, visszafogják karrier-elképzeléseiket.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	50	0
2017	20	0
2018	66,67	100
2019	14,29	100
2020	80	75
2021	83,33	80

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

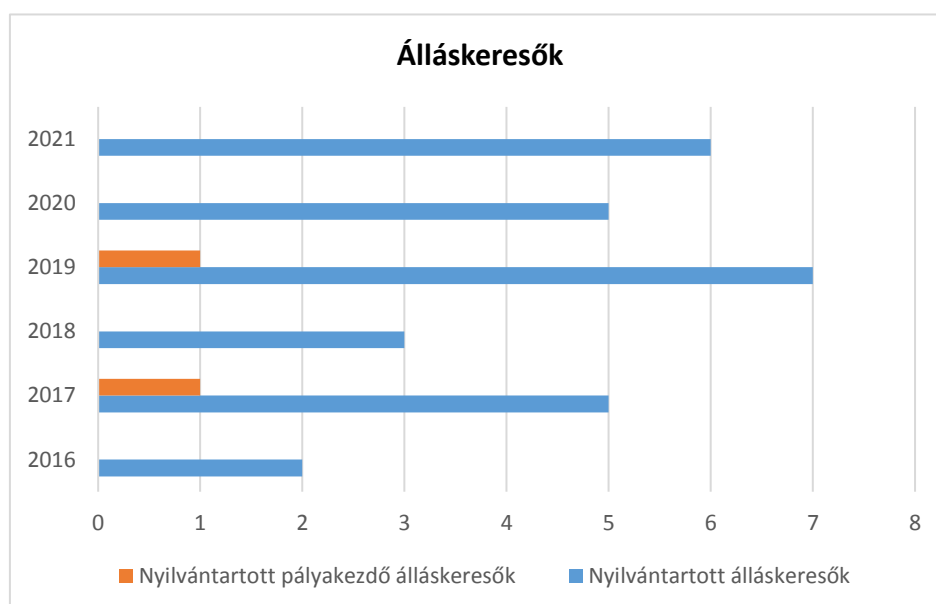
A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok). A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról az önkormányzat nem gyűjtött adatokat, ilyen jellegű felmérés nem készült a településen.

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Az egyenlő bánásmód érvényesülését saját példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata is magasabb.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	2	0
2017	5	1
2018	3	0
2019	7	1
2020	5	0
2021	6	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyák a munkából való kiesés miatt.

A munkaerőpiacról történő kiesés nem csak és nem elsősorban a szaktudás elavulása miatt jelent nagy hátrányt a kisgyerekes nőknek. Fontos probléma lehet a kapcsolati háló gyengülése, ám a szakmai, munkahelyi kapcsolatok ápolása segítheti a visszatérést.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a közfoglalkoztatásban mindig is jelentős foglalkoztatáspolitikai eszköz volt. A családi, gyermekneveléssel kapcsolatos feladatok ellátása hagyományosan itt a leginkább összeegyeztethető a munkahelyi elvárásokkal, ezért szívesen választják ezt a foglalkoztatási formát a kisgyermekes, valamint a munkaerőpiacról kiszoruló, nyugdíj előtt álló nők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy gyakran vállalnak három vagy több gyermeket.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs tudomásunk a nőket érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a gyermekek napközbeni ellátásának színvonala.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	6	-
2017	0	7	-
2018	0	6	-
2019	0	5	-
2020	0	4	-
2021	0	6	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek napközbeni ellátása a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését jelenti, amelyet arra az időre kell megszervezni, amíg a szülő munkavégzése, betegség vagy egyéb ok miatt nem tud gondoskodni gyermekéről. A napközbeni ellátás megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban, valamint az óvodában és iskolai napköziben.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A GYES utáni visszatérést nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozottsága, a vidéki munkavállalást az óvodai nyitva tartás korlátozottsága.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahel yi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahel yi bölcsődéb e beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelye k száma (TS 125)	Családi bölcsődéb e beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelye k száma (TS 127)	Mini bölcsődéb e beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelye k száma (TS 124)	Bölcsődéb e (összes) beírt gyereke k száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Magyarországon hetente hal meg egy nő társa általi bántalmazástól. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része településünkön is felderítetlen marad. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján derülhet erre fény, illetve ha már egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A nők elleni erőszak, brutalitás nyíltan és látens formában egyaránt jelen van, ugyanakkor a nőket érő erőszak, a családon belüli erőszak (CSBE) statisztikai nem kiugróak. A megtörtént esetek következetes kivizsgálása, a gyermekvédelmi, családsegítő szervezetek, szolgálatok azonnali intézkedése jelent előrelépést.

Felsőegerszegen az elmúlt 3 évben hozzátartozók közötti erőszak, családvédelmi koordinációs eset nem fordult elő.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaothton, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő nők és családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaothton, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselő-testületünk 5 tagjából 2 nő, a község alpolgármestere is köztük van. A női lakosságra általában jellemzőbb, hogy a közösség érdekében végzett munkából kiveszik a részüket, jobban mozgósíthatóak önkéntes közösségsszervező munkára, mint a férfiak. A községben azonban a nők érdekvédelme nem tudatos, tervszerű módon történik, nem működik olyan szervezet sem, amely a női érdekvédelmet tűzte volna célul.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A kisgyermekes anyák életét igyekszik segíteni a védőnői szolgálat által patronált, civil kezdeményezésként Sásdon létrejött Baba-Mama Klub is, amely a hasonló élethelyzetben, azonos kihívásokkal rendelkező anyák önsegítő csoportja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egyedül élő, idős nőknek gondot jelent a hagyományos nagy háztáji területek karbantartása	segítő kezet nyújtani az egyedül élő, fizikai aktivitását veszített idős nők számára
fiatal anyák elhelyezkedésének problémái: gyermekelhelyezés problémái, munka és család összeegyeztetése, családbarát munkahelyek hiánya	a közfoglalkoztatásban részt vevő kisgyermekes anyák számára biztosítani a kisgyermekek bölcsődébe, óvodába szállításához szükséges időt
napi bevásárlás gondot okoz, helyben bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálata csekély	mozgóbolt árukínálatának növelése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

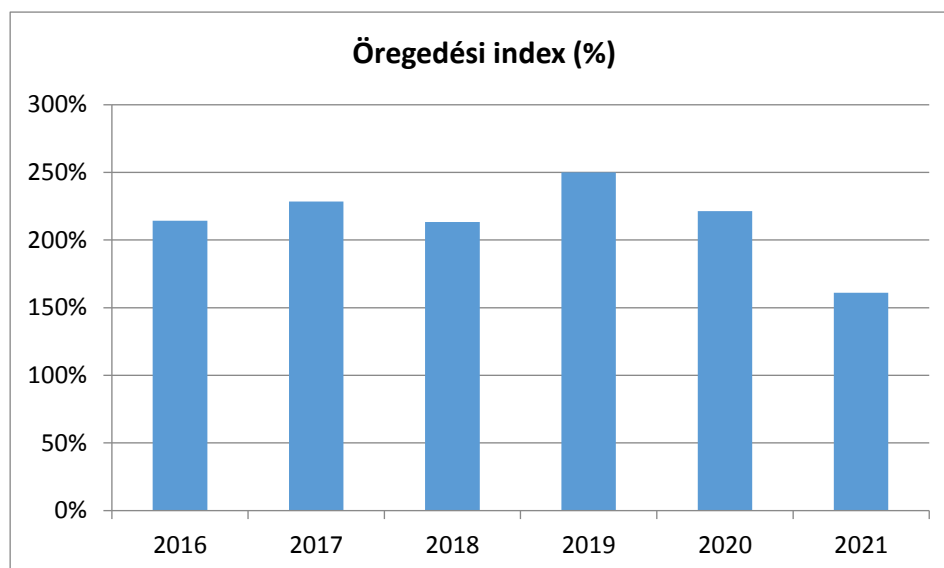
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az idősök életminőségének javítását célzó társadalmi programok a szociális segítség feladatai mellett újszerű kihívásokkal is szembe találják magukat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	30	14	214,29%
2017	32	14	228,57%
2018	32	15	213,33%
2019	30	12	250,00%
2020	31	14	221,43%
2021	29	18	161,11%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Demográfiai előrejelzések szerint valamennyi időskorú csoport aránya növekedni fog, de a legidősebbek, azon belül pedig a nők részaránya emelkedik legintenzívebben. A nemek aránya fokozatosan a nők felé tolódott el: 1980-ban ezer férfira 1064, 2001-ben 1102, 2005-ben 1107 nő jutott. Fontos körülmény, hogy a nők várható átlagos élettartama hosszabb, halandósága

alacsonyabb, mint a férfiaké. Ennek következtében a 40 évesnél-idősebb korosztályokban nőbőblet alakul ki, és a kor előre haladtával növekszik.

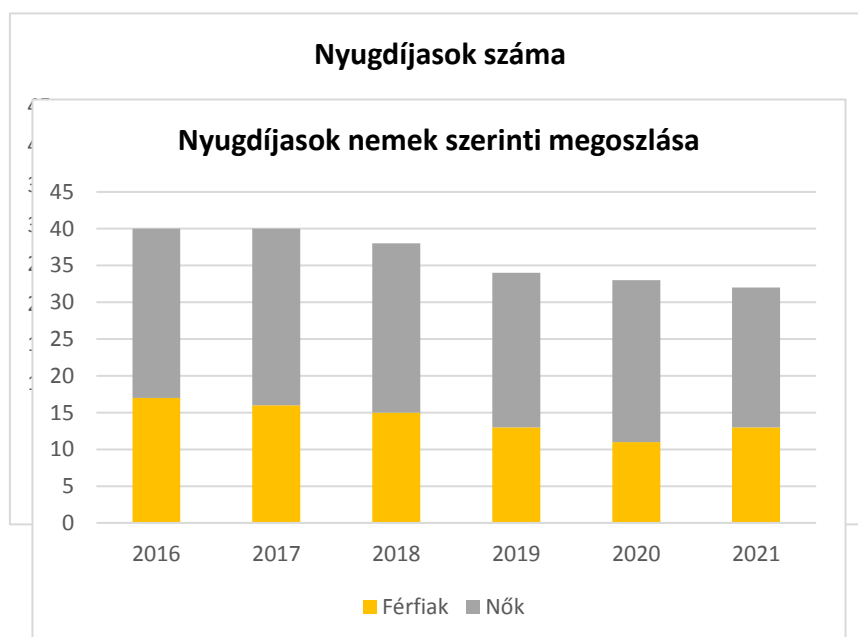
Az idős korban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

Az országos trenddel egyezően községünkben is jellemző a lakónépesség elöregedése, még ha lassú mértékben is jelentkezik. Jelenleg az össznépesség mintegy harmada, 38 fő tartozik a 60 évnél idősebb korosztályba.

A mai egészségügyi, tudományos, technológiai lehetőségek már biztosítják az idősor jobb egészségben történő megélését. Az idősorúak aktívabban vállálnak részt a közéletben, hatékonyabban járulnak hozzá a saját közösségeik alakításához.

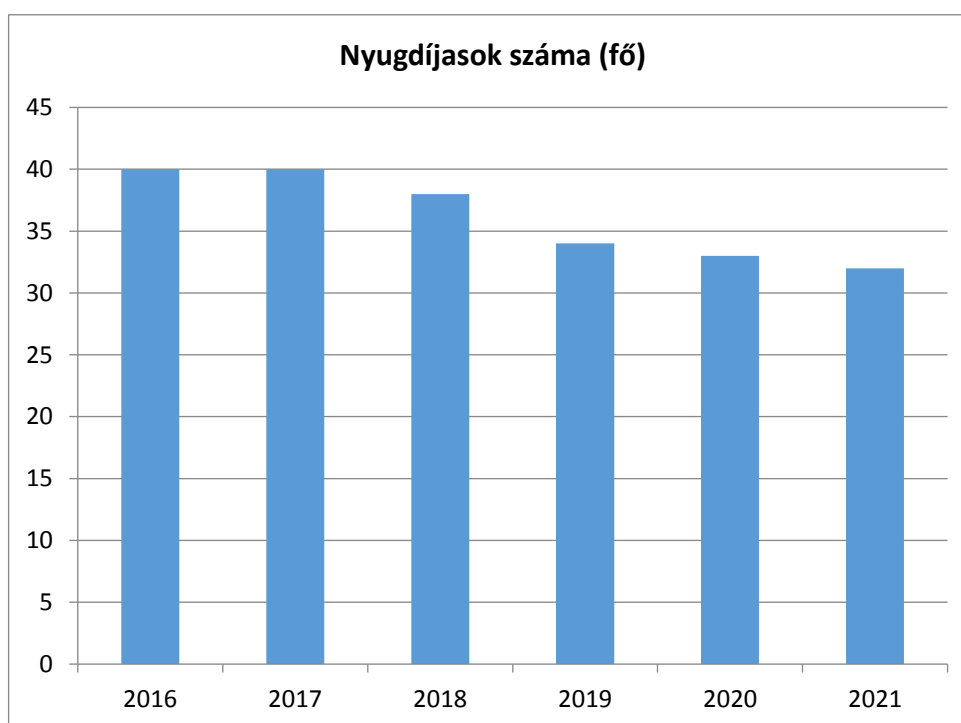
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	17	23	40
2017	16	24	40
2018	15	23	38
2019	13	21	34
2020	11	22	33
2021	13	19	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	17	23	40
2017	16	24	40
2018	15	23	38
2019	13	21	34
2020	11	22	33
2021	13	19	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az öregedő népesség mellett az aktív korúak állásnélkülisége, az alacsony keresettel és nyugdíjjal rendelkezők arányának növekedése jellemző. Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Felsőegerszegen 18 egyszemélyes háztartás volt. Ez nagyrészt az időskorúakat érinti, hiszen közülük élnek legtöbben egyszemélyes háztartásban, magányosan, akik nélkülözik a családi gondoskodást. Jellemzően alacsony jövedelemmel rendelkeznek, a megélhetési és gyógyszerköltségeik magasak, önellátó képességük korlátozott, segítségre,

támogatásra szorulnak. Egy kisebb rétegük számára biztosított a családi gondoskodás, az anyagi biztonság, elérhetőek számukra a fizetős jóléti és kulturális szolgáltatások.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	2	5	3	7	5	6
41-45 év (TS 042)	Fő	1	0	1	2	1	1
	%	50,00%	0,00%	33,33%	28,57%	20,00%	16,67%
46-50 év (TS 043)	Fő	0	1	0	0	1	1
	%	0,00%	20,00%	0,00%	0,00%	20,00%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	2	0	0	0	0
	%	0,00%	40,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0	0	0	1	1	1
	%	0,00%	0,00%	0,00%	14,29%	20,00%	16,67%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	0	0	1	1
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	16,67%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon kevés van, kivéve ha speciális tudással rendelkezik. Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Jellemzően azonban ezek az esetek nem kapnak nagy visszhangot. A társadalmi megítélése azonban még gyakran az, hogy az idősödő ember igyekezzék minél előbb, a rá vonatkozó szabályok szerint az első alkalommal nyugdíjba, ne „vegye el” a lehetőséget, munkahelyet a fiatalok elől. Ezt a megközelítést sokszor maguk az érintettek is magukévá teszik, manapság a társadalmi igazságosság elvévé kezd válni – annak ellenére, hogy valójában nem szolgálja sem a nemzetgazdaság fejlődését, sem pedig az egyén számára az egészséges, aktív időskor megélését.

Nem rendelkezünk adatokkal az idősek foglalkoztatottsága, a még dolgozni akaró, illetve munkahellyel rendelkező nyugdíjasok pontos számáról. Azt azonban leszögezhetjük, hogy az aktív korú, de már nem fiatal, gyakran megfelelő képzettséggel sem rendelkező állástalanok munkába állási esélye a fiatalabbakhoz képest határozottan romlott, ezért ma már a munkanélküliek háromnegyede ebbe a korcsoportba tartozik.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Önkormányzatunk lehetőségei kötöttek az idősek foglalkoztatása terén, az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, a közfoglalkoztatáson felül két alkalmazottja a falugondnok és a

közművelődési munkatárs. Ennek megfelelően nincs lehetőség idősök, nyugdíjasok önkormányzati foglalkoztatására.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs tudomásunk az idősöket érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják. Az idősebbek elhelyezkedési esélyeit főként a megfelelő, piacképes képzettség hiánya rontja.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

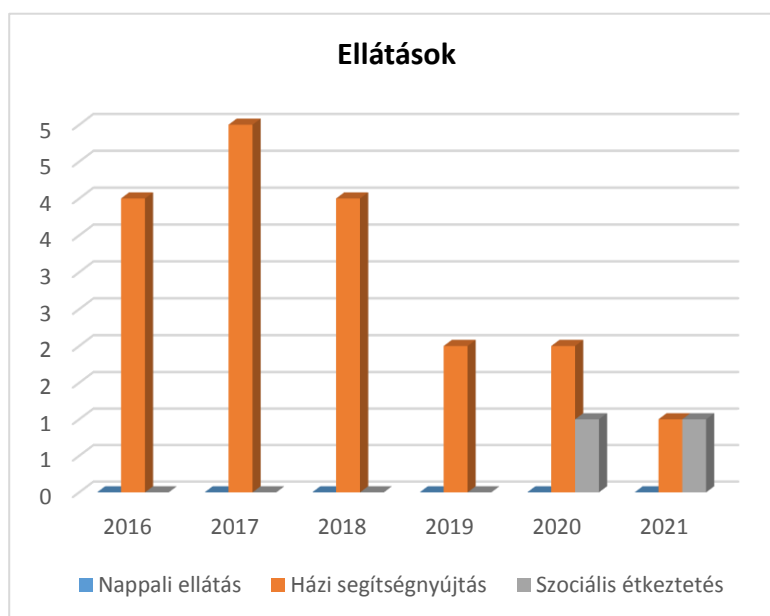
A háziorvosi alapellátást Sásdon 3 körzetben, 3 háziorvosi szolgálatnál vehetik igénybe az idősök. A vállalkozó háziorvosok saját tulajdonú rendelőben fogadják a pácienseket, a rendelők akadálymentesítettek. A háziorvosi ellátás keretében történik az idősök vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotuk ellenőrzése, orvosi rehabilitációjuk, szükség esetén szakorvosi, vagy fekvőbeteg gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalásuk. A szolgálatok a napi betegforgalom ellátása mellett jelentős szerepet vállalnak az idősök gondozásában, felvilágosításában. A leggyakoribb betegségek a magas vérnyomás, melyben a 65 évesnél idősebb korosztály közel fele szenved, a szívizombetegségek, mely a népesség negyedét érinti

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	30	0	4	0
2017	32	0	5	0
2018	32	0	4	0
2019	30	0	2	0
2020	31	0	2	1
2021	29	0	1	1

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Az alapellátáson túl az önkormányzat az idős korúak egészségmegőrzése érdekében az állam által biztosított alanyi jogosultság mellett méltányosságból is támogatást nyújt a gyógyszerköltségekhez, gyógyászati segédeszközök kiváltásához (pl. szemüveg készítés, fogpótlás stb.) az idős korúak részére települési támogatás útján.

A szakrendelések dombóvári elérhetősége időskorban korlátozott, nehézséget jelent, melyet az önkormányzat a falugondnoki szolgálat keretében szervezett szakrendelés járattal segít.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások célja, hogy az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújtson a saját otthonukban az önálló életvitelük fenntartásában azoknak a szociálisan rászorulóknak, akik egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában egyedül nem képesek boldogulni. Az idős koruk és a gyakran ezzel együtt járó egészségromlás miatt kiemelt célcsoportja a helyi alapellátásnak.

Községünkben jelenleg az időskorúak részére az alábbi kötelezően nyújtandó szociális szolgáltatások segítik az idősök megszokott környezetükben való önellátását.

- Falugondnoki szolgálat,
- Étkeztetés,
- Házi segítségnyújtás,
- Családsegítés,
- Nappali ellátás,
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- Támogató szolgálat.

Helyben működik az önkormányzati fenntartású falugondnoki szolgálat, Sásdon vehető igénybe a város által fenntartott családsegítés és az étkeztetés, valamint a társulási intézmény által nyújtott házi segítségnyújtás és nappali ellátás. A községben civil fenntartó által nyújtott támogató szolgálat és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás érhető még el. A csak Sásdon igényelhető (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat), valamint a csak Sásdon igénybe vehető (nappali ellátás) szolgáltatásokhoz való hozzájutásban a falugondnok nyújt segítséget az idősök számára.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Önkormányzatunk a faluház épületében közösségi színteret működtet, valamint a Csorba Győző Könyvtárral együttműködve, a Sásdi ÁMK könyvtára szakmai segítségét is igénybe véve mozgókönyvtári szolgáltató helyet tart fenn, e szolgáltatások naponta elérhetők bárki számára, térítésmentes könyvtári, információs és kulturális rendezvények szervezésével közművelődési

szolgáltatásokat nyújtanak. A közművelődési munkatárs teljes munkaidős alkalmazott, főállásban várja a szolgáltatások iránt érdeklődőket.

b) idősek informatikai jártassága;

Településünk idősei körében nem készült felmérés, így teljes körű adatokkal nem rendelkezünk az idősek informatikai jártasságáról.

Országos statisztikák szerint az 50-69 éves korosztály nagy lemaradásban van az internet használat terén, ezeknek a hátrányoknak a leküzdése, az egyénben ösztönösen működő gátlások lerombolása, és a megfogalmazódó igények kielégítése érdekében országosan olyan kezdeményezés, képzés indult útjára, amelynek célja a szenior korosztály számítástechnikai oktatása.

A mozgókönyvtári szolgáltató hely szolgáltatásai között megtalálható az internet elérés, amely lehetőséget nyújt a korosztálytól független, széleskörű információk megismeréséhez és kicseréléséhez. Az itt dolgozó könyvtáros információs-technikai segítséget nyújt az érdeklődőknek.

d) a generációk közötti programok.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat a nemzedékek közötti szolidaritás, az elfogadás, tolerancia fejlesztését azzal is segíti, hogy a település kulturális rendezvényein különböző korosztályok az aktív szereplők, illetve a fellépők. Ezek a rendezvények egyúttal ismerkedési, kapcsolatépítési lehetőséget is biztosítanak a más-más korosztályhoz tartozók számára.

Az általunk is támogatott aktív idősödés koncepciójában nemcsak arra nyílik lehetőség, hogy a szociális védelmi kiadásokat csökkentsük, és minőséget adjunk az emberi életnek idős korban is, hanem ahhoz is hozzájárul, hogy megoldást találjunk azokra a társadalmi étellel kapcsolatos követelményekre, amelyeket egy idősödő társadalom állít elénk.

Az idős korra való felkészülésnek még nem alakultak ki hagyományai. A nyugdíjba vonulás után megmaradó több szabad idő depresszív tünet-együttest generál. A megbirkózási stratégiák megismerésével, mind szélesebb ismeretterjesztő programok keretében kell segítséget adni az időskori problémák megoldására. Ennek formája a támogató kisebb közösségek létrehozása, mely egyben véd az elmagányosodástól, a fölöslegesség érzésétől is.

Szükség van az alábbi gyakorlatok fejlesztésére, erősítésére:

- rendszeres beszélgetések az időseket érintő témákról;
- fiatalokkal való találkozások, közösségi kapcsolatok kialakítása;
- olyan programokba való bevonás, amely a csoportkohéziót erősíti;
- színházi előadások látogatása, illetve kirándulások szervezése;
- klubfoglalkozások, társas programok, képzőművészeti körök szervezése;
- igény szerint mentálhigiénés gondozás, valamint lelki segélyszolgálat biztosítása.

Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik az aktív elfoglaltság és szabadidő-eltöltés lehetőségeit, így az önkéntességben fontos szerepet játszhatnak.

Önkéntes tevékenység keretében az idősök tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is. Legfőbb céljaink között szerepel a generációk együttműködését elősegítő programok bevezetése, együttműködés kialakítása a civil és önkormányzati, más-más generáció érdekeit képviselő intézmények között.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
az idősök koruk, rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre szorulnak napi életvitelük fenntartása érdekében	napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a rászorulókról
egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idősök számára felesleges terhet jelent	helybeli vérvétel, Sásdon vegyék le a vért, ne kelljen emiatt Dombóvárra utazni
helyreállító, fenntartó kezelések magas költsége	a korosztály ösztönzése, hogy korábbi életvitelének fenntartása, aktivitásuk megőrzése érdekében vállaljanak fel szükséges kiadásokat

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

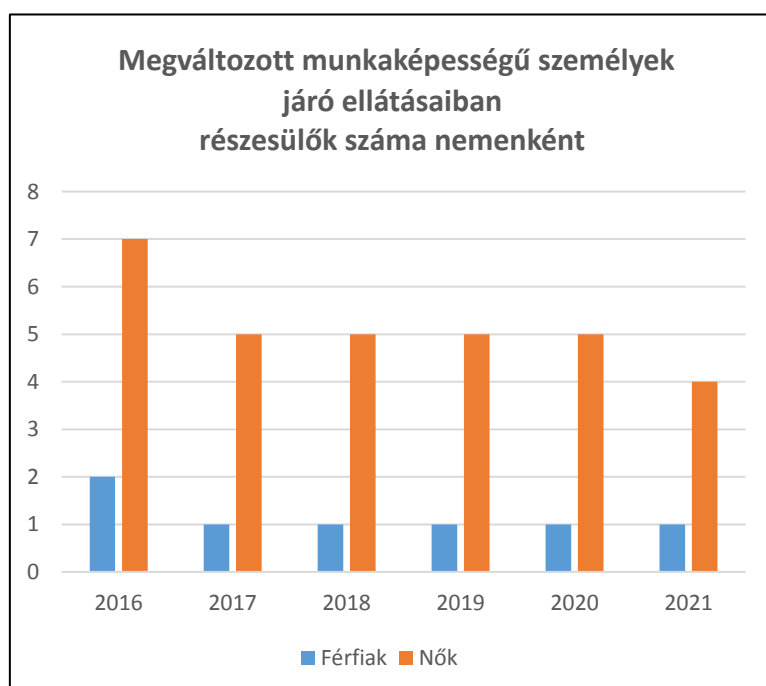
7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő személyek számára vonatkozóan helyi adat nem áll rendelkezésre. A 2001. évi népszámláláskor Magyarországon 577 ezer fő volt a fogyatékkal élők száma, ez a népesség 5,7%-át tette ki. Az adatfelvétel - a KSH szerint is - alulbecsüli a fogyatékos népesség adatait, így a létszám 600 ezer főre becsülhető.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előre haladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8 %, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékossgat leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8 %). A fogyatékos személyek 17 %-a szenved születése óta fogyatékossgban.

A 2001. évi népszámlálás kategóriái szerint megállapítható, hogy a fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a testi fogyatékosok és a mozgássérültek képviselik együttesen (43,6%), míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10 %, a vakok és gyengén látók aránya 14,4 %. Az egyéb fogyatékossgban szenvedők aránya 21,6 %. Hallás-, beszédzavar fogyatékossgban kb. 10%-uk szenved.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 13,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel legnagyobb számban a mozgássérültek rendelkeznek, kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé. A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alacsony iskolázottsággal csak 39%-uk rendelkezett. Ez a nem fogyatékos személyek iskolai végzettségének arányától messze elmarad. Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	2	7	9
2017	1	5	6
2018	1	5	6
2019	1	5	6
2020	1	5	6
2021	1	4	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Felsőegerszegen a fogyatékossgal élők számára a célcsoport részére juttatott szociális ellátások számából következtethetünk.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

A fogyatékos személyek esetében gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben.

A 2001. évi népszámlálás szerint a fogyatékos személyek foglalkoztatási mutatója 9%-os volt az 1990. évi 16,6%-hoz képest. Ezzel párhuzamosan a munkanélküli fogyatékos személyek 0,7 %-os aránya 2%-ra emelkedett. Ez azzal magyarázható, hogy az érintettek inaktív keresővé (57,5%-ról 76,7%-ra) váltak.

A fogyatékossgal élő emberek még a kevés számú akkreditált foglalkoztatónál sem tudnak elhelyezkedni, a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük szinte lehetetlen. Ráadásul a fogyatékossgal élő foglalkoztatottak egy része:

- nem rendelkezik képesítéssel, szaktudással,
- mentális és fizikai képessége alacsonyabb szintű,
- munkateljesítménye jelentősen elmarad a kívánt normáktól.

A célcsoport foglalkoztathatósági dimenziói:

- nem jelennek meg a helyi munkaügyi kirendeltségeken, ahol az átképzéseket biztosítanák számukra,
- nem jutnak el a segítő szolgáltatások igénybevételéhez (pl. életvezetés, rehabilitációs tanácsadás stb.),
- többségük immobil, azaz fizikálisan is nehezen mozdul el lakóhelyéről.

Fogyatékossgal élők foglalkoztatásának intézményi formája a szociális foglalkoztatás. Környékünkön szociális foglalkoztató nincs. E célcsoport közfoglalkoztatásba való bevonása sem jellemző, valószínűleg korukból adódóan nem aktív korúak a felsőegerszegi fogyatékkal élők.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékossgal élők foglalkoztatását a többi munkavállalóhoz hasonlóan településünkön az állami foglalkoztatási szolgálat, a Komlón található Munkaügyi Központ segíti.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs információnk arra vonatkozóan, hogy éri-e és milyen mértékben hátrányos megkülönböztetés a településünkön lakó fogyatékkal élőket a foglalkoztatás terén. Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába. A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgáltatótól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni foglalkoztatási kilátásaik is csökkennek.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A saját lakókörnyezetében élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad segítséget, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A szolgáltatásban 2018-ban 39 fő, ebből 9 fő sásdi lakos ellátott vett részt.

Az 1/2000 (I.7.) SZCSM rendelet 39/B. §. által meghatározott feladatokat látja el:

- a) gondozás,
- b) készségfejlesztés,
- c) tanácsadás,
- d) szállítás,
- e) felügyelet,
- f) gyógypedagógiai segítségnyújtás,
- g) háztartási segítségnyújtás és
- h) esetkezelés

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft, mint a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ szociális szolgáltató fenntartója a volt sásdi kistérség 27 településén lát el feladatokat, amelyek:

- Gondozás: Általános életviteli segítségnyújtás: gyalogos kísérés, lakáson belüli személyi segítség, ügyintézési segítség, közszolgáltatáshoz való hozzáférés segítése, lakásfenntartással kapcsolatos segítségnyújtás, gondozottal közös bevásárlás.
- Speciális szállítás személyi segítségnyújtással: rámpával, kerekesszékekben történő szállítás, kísérő személyi segítséget biztosító személyzettel.

Nem kizárólag fogyatékkal élők számára létrehozott, de más célcsoportok mellett számukra is elérhető szolgáltatási formák: falugondoki szolgálat, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek egészségi állapotából adódó hátrányok és többletkiadások leküzdéséhez, többféle támogatás vehető igénybe.

- Magasabb összegű családi pótlék a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos kiskorú, illetőleg a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos nagykorú személy részére
- Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől független anyagi segítség a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék a 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett 18 éven felüliek ellátása
- A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott
- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig, (az egyéni gyógyszerkeret legfeljebb 12.000,- Ft, az éves eseti keret 6.000,- Ft)
- gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.
- A súlyos mozgáskorlátozott személyeket közlekedési kedvezmények, gépkocsi szerzési és gépkocsi átalakítási támogatás illeti meg, mely felhasználható személygépkocsi vásárlásához, segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekű jármű, vagy járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék vásárlásához. További közlekedési kedvezmény a parkolási igazolvány.
- Személyi jövedelemadó kedvezményre jogosult a súlyosan fogyatékos személy.
- Gépjárműadó mentességre jogosult a súlyos mozgáskorlátozott személy (a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút vagy cselekvőképességet korlátozó (kizáró) gondnokság alatt álló súlyos mozgáskorlátozott nagykorú személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő szülő) egy darab, 100 kW teljesítményt el nem érő, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után legfeljebb 13.000,- forint erejéig.
- Helyi és helyközi utazási jegy- és bérlet kedvezmények (vasúti személyszállítás, helyközi autóbusz közlekedés, helyi közúti közlekedés)
- A fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételevel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. Mértéke a menetrend szerinti közforgalmú közlekedési eszközök menetjegy ára.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a

részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor. A fizikai akadálymentesítés mellett szükség van a kommunikációs akadálymentesítésre is, hogy látványosan csökkenjen a társadalom közönye, idegenkedése a fogyatékossgal élőkkel szemben.

Amíg a kommunikációs, komplex akadálymentesítés nem történik meg, a fogyatékossgal élők hozzáférése a közszolgáltatásokhoz, információkhoz, kulturális és sportprogramokhoz korlátozott, nehézkes. Ennek leküzdéséhez olyan komplex tervezés és szemlélet szükséges, amellyel már kiinduláskor figyelembe veszik a fogyatékosok igényeit (pl. épületek, járdák, parkok, beszerzett járművek esetében).

Közlekedési nehézségek miatt az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe, az ide történő eljutásuk (eljuttatásuk) a falugondnoki szolgálat feladata. Fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok eljutása az iskolába, középiskolába is problémás. A nehézségek leküzdéséhez a falugondnoki és a támogató szolgálatot kell megerősíteni, annak hatékonyságát kell javítani. Az önkormányzat pedig ehhez csak részben rendelkezik közvetlen eszközökkel, lévén a támogató szolgálatot civil szolgáltató biztosítja.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A fogyatékkal élők egészségügyi alapellátásokhoz való hozzáférése részben valósult meg a községben.

A faluház épülete nyújtja a helyben elérhető közszolgáltatások zömét:

- Az egészségügyi ellátásban a helyszíni háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelés itt történik,
- Itt tart félfogadást a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat,
- Itt működik a könyvtári szolgáltató hely,
- A kulturális rendezvények jó része is itt érhető el,
- Ez a helyi közigazgatás székhelye: képviselő-testületi ülések, közmeghallgatás, hivatali helyszíni ügyfélfogadás itt történik.

Az önkormányzat épülete, a Faluház több funkciós helyiségei fizikai akadálymentesítése megvalósult. A teljes körű infokommunikációs akadálymentesítés azonban még nem megoldott. A mosdók akadálymentesítését jelenleg az önkormányzat tervezi, megvalósítása 2023-ban történik meg.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A településen helyben az egyetlen szolgáltatóhely a faluház épülete, ahol a közösségi szolgáltatások nyújtása történik. Az épület teljes akadálymentesítése a vizesblokk felújításával, akadálymentes mosdó kialakításával újabb szintre ér majd el.

A település lakossága számára a helyben el nem érhető közszolgáltatásokat Sásdon, kivétel nélkül akadálymentes épületekben lehet igénybe venni.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen nincs számottevő munkahely, így ezek akadálymentesítettsége sem releváns.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

Az egyetlen közintézmény közúton jól megközelíthető, közelében a parkolás is biztosított, bár kijelölt parkolóhelyek létesítésére nem került sor.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem áll rendelkezésre kifejezetten fogyatékossgal élő személyek számára helyi szolgáltatás.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem működnek kifejezetten a fogyatékossgal élőknek nyújtott juttatások, szolgáltatások. A lakosság számára nyújtott támogatások, szolgáltatások kialakítása során tekintettel voltunk a koruk, betegségük stb. miatt mozgásukban, látásukban vagy hallásukban akadályozottak helyzetére. Így az önkormányzat minden rászoruló számára a nagy kiadást jelentő, egészséget helyreállító kezelés, egészségügyi eszköz költségeihez anyagi hozzájárulást fizet. A falugondnoki szolgálat pedig a mozgásukban korlátozottak, akár kerekesszékesek számára is nyújt szállítás szolgáltatásokat.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Településünk alacsony lélekszámából adódóan nem kifejezetten a fogyatékossgal élők számára, hanem a célcsoport nagyobb részét kitevő idősek számára az említett szociális (falugondnoki szolgálat, családsegítés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat) szolgáltatások nyújtjuk, továbbá a település minden lakójával együtt bevonjuk a helyben elérhető közművelődési, kulturális, közösségi programokba.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A faluház épületének teljes körű akadálymentesítése érdekében, a mozgásukban akadályozottak számára is könnyen használható mosdó kialakításával még több személyt lehetne bevonni a közösségi kulturális programokba. Ennek érdekében az önkormányzat tervezi akadálymentes mosdó kialakítását a faluház épületében.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített	közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára elmagányosodásuk elkerülése érdekében
egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás nehézkes	céljáráttal megkönnyíteni a szakrendelésre való eljutást
a falu járdái, közútjai a természetes terepviszonyok miatt néhol nehezen járhatók, különösen télen veszélyesek	biztonságos közlekedés a nehezen mozgó fogyatékkal élők számára is
A helyben elérhető közszolgáltatásokat a faluházban nehezen tudják igénybe venni a mozgásukban akadályozottak, mivel nincs akadálymentes mosdó	Akadálymentes mosdó kialakítása a faluház épületében

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élők komfortérzete nagyban múlik a közösségi, közművelődési programokon, ezért az önkormányzatnak az eddiginél nagyobb mértékben kell támogatnia a helyi közművelődés motorját, a közösségi színteret.	Közösségszervező alkalmazása napi 8 órában, teljes munkaidőben foglalkoztatva, továbbá a munkáját segítő eszközök beszerzése.
A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek az esetleges bűncselekmények bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik.	A közterületet figyelő kamera-rendszer fejlesztése, új központi egység kialakítása, a település közterületein 4 megvalósítási helyszínen összesen 8 darab kamera felszerelése.
A közösségi térként szolgáló, többfunkciós faluház folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul, hogy betölthesse funkcióját.	A faluház nagytermét és kiszolgáló helyiségeit, vizesblokkját fel kell újítani.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít is a civil szervezetek közreműködésére. A közfeladat ellátás civil szervezetekkel való együttműködés útján történő megvalósulását erősíti, hogy néhány jelentős, az önkormányzatok feladatait meghatározó törvény kifejezetten ajánlja a szerződéses feladatellátást.

Jelenleg községünk az alábbi területeken működő civil szervezetek tevékenységére számíthat.

Szociális és gyermekvédelmi ellátás:

Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft.

Köznevelés:

Engedd, hogy segíthessünk! Közalapítvány

Kultúra, közművelődés, sport:

Barátok Felsőegerszegért Egyesület

Deutsch Klub Magyar-Német Barátság Egyesület

Sásdi Vegyeskar Kulturális Egyesület,

Hegyhát Fúvós Egyesület

Őszidő Nyugdíjasklub

Levendula Nyugdíjasklub

Sásdi Honismereti Szakkör

A civil szervezetek nagy része sásdi székhellyel működik, programjaik, rendezvényeik jó része is itt érhető el, de várják a településünk lakóit is.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az önkormányzat 2019-ben kötött együttműködési megállapodást az akkor alakult Barátok Felsőegerszegért Egyesülettel. A megállapodás szerint az önkormányzat helyet biztosít az egyesületi programokhoz, rendezvényekhez.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Felsőegerszeg 1997. év 2013 júliusa között közoktatási intézményei, az óvoda és az iskola, majd az ezek és a zeneiskola, könyvtár, művelődési központ összevonásával létrejött ÁMK

közös fenntartására a környékbeli 11 önkormányzattal társulást működtetett. A köznevelésben és a társulások finanszírozásában végbement változások hatására az önkormányzatok a társulást megszüntették. Az óvodai és bölcsődei feladatok Sásd által történő ellátásáról feladatátadási megállapodást kötött a város 7 községgel, köztük településünkkel is.

A Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás, majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás feladatkörébe adta a község a családsegítést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a támogató szolgálatot és a gyermekjóléti szolgáltatást.

Önkormányzatunk 2018-ban csatlakozott a Nyugat-Hegyháti Önkormányzati Társuláshoz, amely gödrei székhellyel a környékbeli 8-10 település összefogását valósítja meg a legkülönbébb önkormányzati feladatok hatékonyabb közös ellátása érdekében. Közös pályázataink révén közösségi, közművelődési programok, külterületi utak karbantartása, szennyvízberuházás valósulhat meg gazdaságos közös projektben.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön 2014-ben szűnt meg a roma nemzetiségi önkormányzat, a nemzetiséghez tartozók alacsony létszámú nyilatkozatai miatt.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.

b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünkön nem működik olyan for-profit szervezet, amely a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában közreműködne.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges adatszolgáltatásban részt vettek a településen illetékes szociális, gyermekjóléti, egészségügyi, köznevelési, közművelődési szakemberek. A szakemberekkel online és a személyes kapcsolattartás útján tártuk fel az esetleges, az egyes esélyegyenlőségi csoportokat érintő problémákat. A program tervezet és az intézkedési terv véleményezésére a HEP Fórumon koncentrálódott. A HEP tervezet Felsőegerszeg község (www.felsoegerszeg.hu), valamint Sásd város honlapján (www.sasd.hu) is közzétételre kerül, így a programról és az intézkedési tervről a lakosság is véleményt mondhat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A képviselő-testületi döntést követően a honlapon az elfogadott dokumentum és intézkedési terv hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatok, intézkedések megismerhetők lesznek, amellyel biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A lakosság a végrehajtással kapcsolatos észrevételeit online, illetve személyesen teheti meg, melyet a HEP fórumokon lehet megvitatni. A terv készítésébe be nem folyt szervezetek ugyanezen úton, a HEP Fórum munkájában résztvevő szervezetek a legalább évente megtartott értékelő ülésen tehetnek észrevételt, javaslatot.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a honlapján, valamint a faluházban, a mozgókönyvtári szolgáltató helyen történő elhelyezéssel közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	nincsenek a képzettségnek megfelelő munkahelyek elérhető közelségben (akár a túlképzettek, akár a képzettség nélküliek számára egyaránt gondot jelent a munkahely-keresés) akarati tényezők, illetve az önbizalom hiánya a sikeres munkakeresés akadályai életmódbeli problémák, szenvedélybetegségek, rossz életvitel nehezíti a mélyszegénységben élők testi és mentális egészségének megőrzését	1. Munkahelybővítés 2. Csak pozitívan 3. Egészséges élet
Gyermekek	Korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás, iskoláztatási költségek a gyermeknevelés költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat. A gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a gyermekek egyre kevésbé kötődnek a településhez. A faluház mellett található egyetlen települési játszótér eszközei előregedtek, korszerűtlenné és akár balesetveszélyessé is válhatnak. Szükség volna a gyermekek testi, lelki fejlődése, szabadidejük hasznos eltöltése érdekében egy új, korszerű eszközökkel felszerelt játszótérre.	1. Gyermekeink iskoláztatása 2. Gyermeknevelés támogatása 3. Gyermekközösség 4. Új játszótér kialakítása
Idősek	az idősek koruk, rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre	1. napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a rászorulókról

	szorulnak napi életvitelük fenntartása érdekében egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idősök számára felesleges terhet jelent helyreállító, fenntartó kezelések magas költsége	2. helybeli vérvétel, Sásdon vegyék le a vért, ne kelljen emiatt Dombóvárra utazni 3. a korosztály ösztönzése, hogy korábbi életvitelének fenntartása, aktivitásuk megőrzése érdekében vállaljanak fel szükséges kiadásokat
Nők	egyedül élő, idős nőknek gondot jelent a hagyományos nagy háztáji területek karbantartása fiatal anyák elhelyezkedésének problémái: gyermekelhelyezés problémái, munka és család összeegyeztetése, családbarát munkahelyek hiánya napi bevásárlás gondot okoz, helyben bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálata csekély	1. segítő kezet nyújtani az egyedül élő, fizikai aktivitását veszített idős nők számára 2. a közfoglalkoztatásban részt vevő kisgyermekes anyák számára biztosítani a kisgyermekek bölcsődébe, óvodába szállításához szükséges időt 3. mozgóbolt árukínálatának növelése
Fogyatékkal élők	közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás nehézkes a falu járdái, közútjai a természetes terepviszonyok miatt néhol nehezen járhatók, különösen télen veszélyesek, a faluházban nincs akadálymentes mosdó.	1. közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára elmagányosodásuk elkerülése érdekében 2. céljarral megkönnyíteni a szakrendelésre való eljutást 3. biztonságos közlekedés a nehezen mozgó fogyatékkal élők számára is 4. akadálymentes mosdó a faluházban
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élők komfortérzete a helyi közművelődés motorján, a közösségi színtér működésén múlik. A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek az esetleges bűncselekmények bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik. A többfunkciós faluház épülete folyamatos felújításra, korszerűsítésre szorul.	1. A helyi közművelődés fejlesztése, közösségsszervező alkalmazása 2. Közterületi térfigyelő kamera rendszer fejlesztése 3. Községi tér felújítás

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák otthon érzik magukat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők segítése találkozzon az önmegvalósítással.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek színvonalas ellátását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén lehetőséget adni, hogy a gyermeknevelés mellett dolgozhassanak.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők önálló életvitelének segítésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Közművelődés fejlesztése	A lakosság települési kötődése, helybenmaradása, az itt élők komfortérzete nagyban múlik a közösségi, közművelődési programokon. Ezt felismerve az önkormányzatnak az eddiginél nagyobb mértékben kell támogatnia a helyi közművelődés motorját, a helyi közösségi színteret.	Az önkormányzat célja a település népességmegtartása, érelőrelépése, a fiatalok helybenmaradása és az elvándorlás visszaszorítása. A közösség-szervező foglalkoztatása és a beszerzésre kerülő eszközök hozzájárulnak a helyi közösségi folyamatok kezdeményezéséhez, a helyi kultúra, szabadidős tevékenységek fejlődéséhez és hozzájárul a helyi közösségek közötti kapcsolatok kialakításához.	Magyar Falu Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A Magyar Falu Program által nyújtott támogatásból 1 fő közösség-szervezőt alkalmaz az önkormányzat napi 8 órában, teljes munkaidőben foglalkoztatva. A pályázati forrásból egy darab laptop, tíz darab asztal és kettő darab aktív mélysugárzó is beszerzésre kerül. Az eszközök a közösség-szervező munkavégzéséhez, valamint a rendezvények lebonyolításához szükségesek. 1 fő közművelődési munkatárs dolgozik Felsőegerszegen. Ő korábban megszerezte a közművelődési és közösségkapcsolati szakember végzettséget, ezért rendelkezik a kellő	2023. 12. 01. (péntek)	az éves 1. szolgálati tervben szereplő programok száma, résztvevők létszáma növekedjen	1. közművelődési munkatárs, közösség-szervező foglalkoztatása, közművelődési színtér fenntartása, közművelődési, közösségi programok költségei, az éves költségvetésben tervezve.	hosszú távon is fenntartható	nem releváns	

						helyismerettel, gyakorlattal és a szükséges szaktudást is megszerezte, ennek köszönhetően alkalmas a munkakör betöltésére. A munkája során közreműködik a település rendezvényeinek szervezésében. Munkája során a lehető legszélesebb célcsoportot tudja megszólítani, hogy minél több helyi lakos részt vegyen rajtuk.						
2	Közbiztonság fejlesztése	A lakosság biztonságérzetét nagyban növelik az olyan intézkedések, amelyek a településen bekövetkező esetleges bűncselekmények megelőzésének bekövetkezésének esélyét csökkentik, a bekövetkezett bűnelkövetés feltárását segítik.	A megfigyelő kamerarendszer kiépítésével közvetlen célunk a településen bekövetkező bűncselekmények megelőzése és a közrend fenntartása. A fejlesztés közvetett célja ezáltal pedig, hogy a település lakói biztonságban érezhessék magukat. Ez hozzájárul a helyben élők életminőségének javításához és a település népességmegtartó képességének	Magyar Falu pályázati program, költségvetési rendelet, HÉSZ,	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 összhangja	A település már rendelkezik néhány közterületet figyelő kamerával. Úgy gondoljuk, hogy ez a rendszer hatékonyan segíti a bűnmegelőzést. Ennek érdekében további kamerákkal szeretnénk bővíteni rendszerünket, hogy településünk minél biztonságosabbá válhasson. A kamerarendszer kialakítása magában foglalja egy új központi egység kialakítását a faluház épületében. Ez a településen elhelyezésre kerülő	önkormányzat	2023. 12. 01. (péntek)	A projekt eredményeként azt várjuk, hogy a kamerarendszer segítsen a bűncselekmények megelőzésében és a közrend fenntartásában. Valamint, ha történik bűncselekmény, akkor annak felderítésében, rögzítésében segítséget nyújtsanak a kamerák által rögzített felvételek.	A kamerarendszer fejlesztéséhez szükséges a költségvetési forrást a pályázati forrás, a működtetés költségeit az önkormányzat költségvetése biztosítja.	hosszú távon fenntartható	nem releváns

			szinten tartásához, esetleges növeléséhez. A fejlesztés közvetett célja, hogy a település lakói biztonságban érezhessék magukat. Ez hozzájárul a helyben élők életminőségének javításához és a település népességmegtartó képességének szinten tartásához, esetleges növeléséhez.			kamerák kezelésére és a felvételeik tárolására szolgál majd. A településen 4 megvalósítási helyszínen összesen 8 darab kamerát helyezünk el.						
3	Közösségi felújítás	tér	Önkormányzatunk a tulajdonában lévő Felsőegerszeg, Fő utca 8. cím alatti, 83. helyrajzi számú ingatlan felújítását tervezi. Az épület a település közösségi tereként szolgál, viszont ahhoz, hogy ezt a funkciót a továbbiakban is be tudja tölteni, elengedhetetlen az épület felújítása. Az önkormányzat nehéz anyagi helyzete miatt önerőből nem tudja megvalósítani a felújítást. A felújítás azért is	Az önkormányzat célja a település népességmegtartó erejének növelése, fiatalok helyben maradása és az elvándorlás visszaszorítása. A tereként szolgál, közösségi tér felújítása hozzájárul a helyi közösségi folyamatok elengedhetetlen kezdeményezéséhez, a helyi kultúra, szabadidős tevékenységek fejlődéséhez és hozzájárul a helyi közösségek közötti felújítás azért is	Magyar Falu Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A felsőegerszegi közösségi tér a 7370 Felsőegerszeg, Fő utca 8. cím alatti épületben működik. Az épület viszonylag jó állapotú, azonban a kiszolgáló helyiségek felújításra szorulnak annak érdekében, hogy a közösségi funkciókat továbbra is elláthassa. Ennek érdekében a szociális helyiségek felújítását és a nagyterem burkolását valósítjuk meg.	önkormányzat	2023. 12. 01. (péntek)	Felújított helyiségek száma.	A szükséges forrás nem áll rendelkezésre az önkormányzat költségvetésében, azt csak pályázat útján lehet előteremteni.	fenntartható hosszú távon	nem releváns

		fontos, hogy minél több korosztály számára biztosítva legyen településünkön a közösségi élet.	kapcsolatok kialakításához.									
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkahelybővítés	nincsenek a képzettségnek megfelelő munkahelyek elérhető közelségben (akár új, a túlképzettek, akár a képzettség nélküliek számára egyaránt gondot jelent a munkahely-keresés)	Hosszú távon: a meglévő üzemi épületek, infrastruktúra felhasználásával, munkahelyterem a vállalkozás(ok) letelepítése	összhangban az önkormányzat gazdasági programjával	összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	egyszerű, betanított munkát kínáló helyi kisüzem létesítése érdekében lobbitevékenység, épület felajánlása, meglévő bezárt üzemek hasznosítása	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	5-7 fő foglalkoztatást megvalósító új üzem létesítése	a szükséges humán erőforrás rendelkezésre áll, a meglévő ingatlanok felújításához, szükséges átalakításához kell befektetést keresni	hosszú távon fenntartható	nem releváns
2	Csak pozitívan	akarati tényezők, illetve az önbizalom hiánya a sikeres munkakeresés akadálya	Rövid távon: éves pozitív példák állítása Hosszú távon: a munkakeresés sikeressége érdekében	éves költségvetési rendelet	összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), Új Roma Stratégia (2019-2030)	előadások, beszélgetések sikeres pályákról, munkahelyek bemutatása, helyszíni látogatás	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	4 alkalmas rendezvénysorozatot tartatása munkanélküliek részvételével	a szükséges pénzügyi forrást költségvetési rendelet tartalmazza	nem fenntartható hosszú távon	nem releváns
3	Egészséges élet	életmódbeli problémák, szenvedélybetegségek, rossz életvitel nehezíti a mélyszegénységben élők testi és mentális egészségének megőrzését,	Rövid távon: éves szemléletformálás, Hosszú távon: a változtatás igényének felkeltése	éves költségvetési rendelet	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), Új Roma Stratégia (2019-2030)	Önismeret, Motiváció és képességfejlesztés, szemléletformáló képzés 5 főre, 1 napos szemléletformáló foglalkozás főként munkanélküliek számára,	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	1 napos szemléletformáló foglalkozás megtartása 5 fő részvételével	a szükséges pénzügyi forrás a költségvetési rendeletben rendelkezésre áll	hosszú távon fenntartható	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekeink iskoláztatása	korai iskolaelhagyás, iskolai hiányzás	motiválni a szülőket és a gyermeket az iskoláztatás, hosszú távon a falugondnoki képzettség	éves költségvetési rendelet, falugondnoki	összhangban: Magyar Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024),	szülői ház és az intézmény közötti szorosabb kapcsolat érdekében a szülői értekezlet és a	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	eredményesen megszervezett óvodai, iskolai fogadóórák, szülői	a falugondnoki szolgálat bevonásával a szükséges humán erőforrás és	fenntartható, különösen a falugondnoki szolgálat	nem releváns

			szerezése érdekében	szakmai program	„Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	fogadóórán való szülői megjelenés megszervezése			értekezletek száma, növekvő részvétel a szülőktől	szállítás szolgáltatás rendelkezésre áll	közreműködés ével	
2	Gyermeknevelés támogatása	iskoláztatási költségek gyermeknevelés költségeinek jelentős részét képezik, megterhelik a családokat	a gyermeknevelés terheinek könnyítése	éves költségvetési rendelet, helyi szociális rendelet	összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	beiskolázási támogatás, középiskolások bejárás támogatása, tankönyvtámogatás Bursa,	önkormány zat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	támogatásban részesülő gyermekes családok száma	a költségvetési rendelet tartalmazza a szükséges forrást	fenntartható	nem releváns
3	Gyermekközösség	a gyermekek szabadidejének tartalmas eltöltése nehézséget okoz a szülő számára, ugyanakkor a helyi gyermekek egyre kevésbé kötődnek a településhez	rövid távon: szabadidős programok gyermeknek, hosszú távon: szolgáltatási terv kialakulása	éves költségvetési rendelet, éves közűvelődési szolgáltatási terv	összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	szüneti gyermekprogramok a könyvtár keretében	önkormány zat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	programokon résztvevő gyermek száma	a szükséges humán erőforrás a művelődésszerve ző foglalkoztatásával, a pénzügyi forrás a költségvetésben rendelkezésre áll	fenntartható, különösen a közűvelődési szintén szolgáltatásaival	nem releváns
4	Új játszótér kialakítása	A meglévő települési játszóterünk eszközei elavultak és balesetveszélyesek . Felújításuk már gazdaságosan nem megoldható, emiatt cserére szorulnak	A fejlesztés célja Felsőegerszeg település népességmegtart ó és népességnövelő erejének növelése és a fiatalok helyben maradásának elősegítése. Önkormányzatunk igyekszik támogatni és ösztönözni a településünkön a fiatal családok letelepedését. Célunk, hogy a településünkön élő gyermekek	Magyar Falu pályázati program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 „Legyen jobb a gyermeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Fejlesztési helyszínünk a 80. helyrajzi számon található önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan. A meglévő, használaton kívüli játszóter is ugyanezen az ingatlanon található. A projekt keretében 1 db játszóvárat csúszdával és mászkával, 2 db kétüléssel hintát bébi ülőkével és lap ülőkével, 2 db rugós játékot, 1 db	önkormány zat	2023. 12. 01. (péntek)	új játszótéri eszközök száma	A meglévő játszóeszközök elbontásához szükséges humán erőforrás a közfoglalkoztatás ban rendelkezésre áll. Az új eszközök telepítéséhez szükség van pályázati támogatásra.	hosszú távon fenntartható	nem releváns

			egészséges testi és lelki fejlődését segítsük és kortól függetlenül lehetőséget biztosítsunk a szabadidő hasznos eltöltésére. Az új játszótér a kisgyermek és az őket kísérő szülők, nagyszülők, tehát legalább 3 generáció részére biztosíthat egészséges időtöltési lehetőséget.			mérleghintát telepítünk. Az eszközök kiválasztása során törekedtünk arra, hogy minél több korosztály megtalálhassa a számára megfelelő játékeszközöket továbbá, hogy a játszótér használata komfortosabb legyen.							
III. A nők esélyegyenlősége													
1	Segítünk megoldani	egyedül élő, időseknek gondot jelent a hagyományos háztáji területek karbantartása	segítő kezelt az egyedül élő, fizikai aktivitását veszített idősek számára	éves költségvetési rendelet	összhangban: „A nők szerepének erősítése családban és társadalomban” (2021–2030), Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	közfoglalkoztatási programban önköltséges akaszálás, hőeltakarítás, fahordás rászorulóknak	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	segítségnyújtás a rászoruló 2-3 időse számára évente 4-5 alkalommal	a szükséges humán erőforrást a közfoglalkoztatási program biztosítja	fenntartható	nem releváns	
2	Kisgyermekes anyák közfoglalkoztatásában	fiatal anyák elhelyezkedésének problémái: gyermekelhelyezés problémái, munkahely és család összeegyeztetése, családbarát munkahelyek hiánya	a közfoglalkoztatásban részt vevő kisgyermekes anyák számára a biztositani a kisgyermekek bölcsődébe, óvodába szállításához szükséges időt	éves költségvetési rendelet, falugondnoki szolgálat programja	összhangban: „A nők szerepének erősítése családban és társadalomban” (2021–2030)	közfoglalkoztatásba a rugalmas munkakezdés a kisgyermeket nevelő anyák számára annak érdekében, hogy a sádsi gyermekintézményekbe elkísérhesse gyermekét	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	közfoglalkoztatásban résztvevő 1-2 kisgyermekes anyá rugalmas munkakezdése	a szükséges erőforrások rendelkezésre állnak	fenntartható, különösen a falugondnoki járat bevezetésével	nem releváns	

3	Napi bevásárlás	napi bevásárlás gondot okoz, helyben bolt nincs, az egyetlen mozgóbolt kínálat csekély	mozgóbolt áru kínálatának növelése	éves költségvetési rendelet	összhangban: „A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban” (2021–2030)	minél több mozgóárusnak felajánlani a lehetőséget, a lobbitevékenység a településre csábításuk érdekében	önkormányzat	2019. 12. 31. (kedd) Elvégezve	mozgóárusok számának növekedése, legalább 1 fővel	a humán erőforrás rendelkezésre áll	a falugondnoki szolgálat beindításával a helyben elérhető mozgóboltok jelentősége csökken	nem releváns
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Szociális gondoskodás, idősellátás	az idősek koruk, rossz egészségi állapotuk, az elmagányosodás veszélye miatt közösségi segítségre szorulnak napi életvitelük fenntartása érdekében	napi életvitel fenntartása, saját otthonában való gondoskodás a megállapodás, rászorulókról	Sásdi Szociális Társulás éves költségvetési rendelet	összhangban: Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	jól működő idősellátás, szociális segítség, társulásban fenntartott intézmény útján a településen a házi segítségnyújtás és az idősek nappali ellátása (Sásdon) biztosított	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	költségvetési szerv fenntartása, társulásban történő részvétellel	a társulásban működtetett házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása központi finanszírozáson felüli pénzügyi hozzájárulással biztosítható, amelyet az éves költségvetési rendeletek tartalmaznak	fenntartható	A társulás gesztor önkormányzatával, valamint a feladatellátásban részt vevő további 5 települési önkormányzattal együttműködve, a Sásdi Szociális Társulás keretében történik a feladatellátást végző intézmény, a Sásdi Szociális Szolgálat fenntartása. A társulás legfőbb döntéshozó szerve a társulási tanács, amelyben az együttműködő önkormányzatok polgármesterei lakosságárányosan rendelkeznek szavazattal.
2	Vérvétel Sásdon	egy laborvizsgálat, vérvétel elvégzése	helybeli vérvétel, Sásdon vegyék le	összhangban az önkormányzat	összhangban: Időügyi	lobbitevékenység a helybeli, Sásdon az	önkormányzat	2023. 12. 31. (vasárnap)	lobbitevékenység a kifejtése az	a szükséges humán erőforrás	hosszú távon fenntartható	Az érintett, a sásdi székhelyű

		miatt Dombóvárra kell utazni, amely az idősek számára felesleges terhet jelent	a vért, ne kelljen utazni Dombóvárra	gazdasági ciklusprogramjával	Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	házi orvosi szolgálatoknál történő vérvétel érdekében			ellátás megszervezése érdekében	rendelkezésre áll a lobbitevékenység érdekében		házi orvosi szolgálatok területén az önkormányzatok közös érdeke az ellátás megszervezése, közösen kell fellépni, ha lehetséges, közösen megszervezni vagy vállalkozó házi orvost támogatni az új szolgáltatás bevezetésében.
3	Teljes élet - új szem, fogsor, fül	helyreállító, fenntartó kezelések magas költsége	az időszűk, főként nyugdíjas korosztály korábbi életvitelének fenntartása, jelentős kiadásokat jelent, de ösztönözni kell az érintetteket, hogy vállalják fel ezeket annak érdekében, hogy aktivitásukat minél tovább megőrizzék	éves költségvetési rendelet, helyi szociális rendelet	összhangban: Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	fogorvosi kezelések, szemüvegtészta stb. jelentős kiadásaihoz az önkormányzat anyagi hozzájárulást, rendkívüli települési támogatást biztosít (10-20 ezer forinttal járul hozzá a kiadáshoz)	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	évente mintegy 4-5 fő rendkívüli települési támogatásban részesítése helyreállító, fenntartó egészségügyi ellátás érdekében	évente szükséges pénzügyi forrást a költségvetés tartalmazza	fenntartható	nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentesítés	közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára nehezített	közösségi programok elérhetősége a fogyatékkal élők számára fokozottan szükséges lenne elmagányosodásuk elkerülése érdekében	éves költségvetési rendelet, éves szociális terv	összhangban: Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	a faluház megközelítése érdekében mozgáskorlátozott feljáró kapaszkodó korláttal való ellátása, járdák akadálymentesítése	önkormányzat	2019. 07. 31. (szerda) Elvégezve Az elért eredmény fenntartható.	akadálymentesítés: faluház körüli járdák akadálymentesítése, mozgáskorlátozott feljárók korláttal való ellátása	a szükséges anyagi forrást az éves költségvetési rendelet tartalmazza	fenntartható	nem releváns

2	Falugondnoki szolgálattal szakrendelésre	egészségügyi szakellátás elérhetősége, Dombóvárra jutás nehézséges	céljával megkönnyíteni a szakrendelésekre való eljutást	éves költségvetési rendelet, falugondnoki szolgálat szakmai programja	összhangban: Országos Fogyatékos ügyi Program (2015-2025)	falugondnoki szolgálat útján szakrendelésre szállítás, az igények összegyűjtésével	önkormányzat	2022. 12. 31. (szombat) Elvégezve	szakrendelés járatok száma, falugondnoki beszámoló alapján	a falugondnoki szolgálat keretében rendelkezésre áll a humán erőforrás, a gépjármű és a működtetéshez szükséges anyagi forrás	fenntartható	nem releváns
3	Biztonságos közlekedés	a falu járdái, közútjai a természetes terepviszonyok miatt néhány nehezen járhatók, különösen télen veszélyesek	biztonságos közlekedés a nehezen mozgó fogyatékkal élők számára is	éves költségvetési rendeletek	összhangban: Országos Fogyatékos ügyi Program (2015-2025)	1. a meredek gyalogjárók mellett kapaszkodó korlát létesítése 2. hóeltakarítás, az utak karbantartása, folyamatosan	önkormányzat	2021. 07. 31. (szombat) Elvégezve	kapaszkodó korlát létesítése a legveszélyesebb szakaszokon	a korlátok létesítéséhez, valamint a folyamatos hóeltakarításhoz szükséges anyagi forrásokat az éves költségvetési rendeletek tartalmazzák	fenntartható	nem releváns
4	Faluház akadálymentesítés ének újabb üteme	A helyben elérhető közszolgáltatások a faluházban nehezen tudják igénybe venni a mozgásukban akadályozottak, mivel nincs akadálymentes mosdó.	A faluház épületének teljes körű akadálymentesít ése érdekében, a mozgásukban akadályozottak számára is könnyen használható mosdó kialakításával még több személyt lehetne bevonni a közösségi kulturális programokba.	2023. évi költségvetés, falugondnoki szolgálat szakmai programja	Országos Fogyatékos ügyi Program (2015-2025)	Az önkormányzat épülete, a faluház több funkció helyiségei fizikai akadálymentesítése megvalósult, a következő lépés az akadálymentes mosdó kialakítása.	önkormányzat	2023. 12. 01. (péntek)	Az akadálymentesít és feltételeinek megfelelő mosdó kialakítása.	A felújításhoz szükséges költségeket a 2023. évi költségvetés tartalmazza.	A mosdó fenntartása az épület működtetéséve l biztosított.	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre, melynek tagjai:

Felsőegerszeg Község Önkormányzata

Sásd Város Önkormányzata

Meződ Község Önkormányzata

Palé Község Önkormányzata

Varga Község Önkormányzata

Váznok Község Önkormányzata

Sásd Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata

Sásdi Általános Művelődési Központ Meserét Óvodája és Bölcsődéje

Sásdi Általános Művelődési Központ Városi Könyvtára és Művelődési Központja

Sásdi Szociális Szolgálat

Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ

Sásdi Általános Iskola

Sásdi Alapfokú Művészeti Iskola

BSZC Sásdi Vendéglátóipari Szakképző Iskola

Barátok Felsőegerszegért Egyesület

Meződért Egyesület

Paléért Egyesület

Vargáért Egyesület

Sásdi Őszidő Nyugdíjas Klub

Levendula klub

Sásdi védőnői szolgálatok

Engedd, hogy segíthessünk! Alapítvány

Sásd és Térsége Nkft.

Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal

Felsőegerszeg, Meződ, Palé, Varga és Váznok falugondnoki szolgálatának egy-egy képviselője.

Állandó meghívottak

- Szigetvári Tankerületi Központ képviselője,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor.

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Felsőegerszeg község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 43/2018.(XI.21.) KTH számú határozatával elfogadta.

III. Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot a következő határozataival vizsgálta felül:

1. 55/2020.(XI.24.) számú határozat
2. 26/2023.(IX.7.) KTH számú határozat.

Csatolt melléklet:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata

Felsőegerszeg, 2023. szeptember 11.

Herke Csaba
polgármester

KIVONAT

Készült Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2018. november 21. napján tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

Tárgy: Szociális ügyek

Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testülete 5 igen szavazattal – ellenszavazat és tartózkodás nélkül - az alábbi döntést hozta:

Felsőegerszeg Község Képviselő-testületének 43/2018. (XI. 21. KTH. számú határozata

Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta a 2013-2018. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának tapasztalatait, a program megvalósítását.

A képviselő-testület az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum által előkészített, 2018-2023. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programot és az abban foglalt Intézkedési Tervet elfogadja.

Határidő: közlésre azonnal

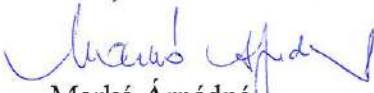
Felelős: Papp Magdolna polgármester

Kmf.

Papp Magdolna sk.
polgármester

Dr. Kajdon Béla sk.
jegyző

Kivonat hiteles:
Sásd, 2018. november 22.

Markó Árpádné
hatósági ügyintéző

FELSŐEGERSZEG KÖZSÉG POLGÁRMESTERÉTŐL

7370 FELSŐEGERSZEG, FŐ U. 8.

Tárgy: Felsőegerszeg Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata

55/2020.(XI.24.) számú HATÁROZAT

Felsőegerszeg Község Önkormányzatának polgármestereként a képviselő-testület hatáskörében eljárva áttekintettem a település Helyi Esélyegyenlőségi Programját, azt felülvizsgálva, a HEP Fórum tagjaival egyeztetve a következő döntést hoztam:

Felsőegerszeg Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 43/2018.(XI.21.) számú határozatával fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A képviselőtestület nevében az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően, a kétévente előírt áttekintésnek eleget tettem, a program határidőre megvalósult intézkedéseinek teljesítését elfogadom, a folyamatban lévő intézkedések határidejét a pandémiás helyzet korlátaira is tekintettel 2022. december 31. napjáig módosítom. Az áttekintett Helyi Esélyegyenlőségi Programot a felülvizsgált Intézkedési Tervvel egységes szerkezetben elfogadom.

Magyarország Kormánya a 478/2020. (XI.3.) Korm. rendeletével az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.. A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének a feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja.

Határidő: közlésre azonnal

Felelős: Herke Csaba polgármester
Koszorus Tímea aljegyző/HEP referens

Felsőegerszeg, 2020. november 24.

Herke Csaba
polgármester

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete

KIVONAT

Készült Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. szeptember 7. napján tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

Tárgy: Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata

Felsőegerszeg Község Képviselő-testülete 5 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

**Felsőegerszeg Község Önkormányzat Képviselő-testületének
26/2023.(IX.7.) határozata**

Felsőegerszeg Község Önkormányzata elfogadta a Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A képviselőtestület az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően, a kétévente előírt áttekintésnek eleget téve a program határidőre megvalósult intézkedéseinek teljesítését elfogadva, az áttekintett Helyi Esélyegyenlőségi Programot a felülvizsgált Intézkedési Tervvel egységes szerkezetben elfogadja.

Határidő: közlésre azonnal

Felelős: Herke Csaba polgármester

Koszorus Tímea aljegyző/HEP referens

Kmf.

Herke Csaba sk.
polgármester

Koszorus Tímea sk.
aljegyző

Kiadmány hitelélül:

Sásd, 2023. szeptember 12.

Sárai Lászlóné
hátrólagos ügyintéző